

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY
SPOŁECZNEJ

43-100 Tychy; ul. Budowlanych 59
tel. 32 323 22 61, tel./fax 32 323 22 62
e-mail: sekretariat@mops.tychy.pl

POMOC SPOŁECZNA 2022 r.

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Tychach

Tychy, dnia 04.04.2023 r.

Spis treści

Wprowadzenie

I. Pomoc środowiskowa

1. Świadczenia pomocy społecznej
2. Pomoc osobom starszym
3. Dział pomocy rodzinie
4. Dział pieczy zastępczej

II. Pomoc Instytucjonalna

1. Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza
2. Noclegownia Miejska
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

III. Dział Świadczeń Rodzinnych

IV. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

V. Programy socjalne współfinansowane ze środków zewnętrznych

VI. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wprowadzenie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach jest realizatorem zadań polityki społecznej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 22.04.2005 r. postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych, ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z póź. zm.), ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz jednym z realizatorów ustawy z dnia 4.11.2016 r. i programu rządowego o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Budżet MOPS w 2022 r. wynosił:	127 020 752 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	27 247 352 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	4 596 027 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz z tytułu opłacania składki emerytalno-rentowej z ubezpieczenia społecznego	28 528 444 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci- 500+	54 041 646 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	10 800 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą o dodatku osłonowym	3 201 318 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą Fundusz Przeciwdziałania COVID 19 – dodatek węglowy	7 224 516 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą Fundusz Przeciwdziałania COVID 19 – dodatek dla gospodarstw domowych	357 988 zł
Wartość świadczeń zgodnie z ustawą Fundusz Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom UKRAINY	1 792 662 zł
Górnośląsko – Zagłębiowska Metropolia – pomoc Ukrainie	19 999 zł

I. Pomoc środowiskowa

Pomoc realizowana jest w ramach zadań zleconych finansowanych z budżetu państwa i własnych finansowanych z budżetu gminy i powiatu, w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz wynikających z nich aktów wykonawczych.

Uprawnionymi do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej są osoby spełniające kryteria dochodowe

- miesięczny dochód nie przekracza 776 zł w gospodarstwach jednoosobowych
- miesięczny dochód nie przekracza 600 zł na osobę w gospodarstwach wieloosobowych oraz występuje ustawowo określona przyczyna trudnej sytuacji materialnej np. bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność.

Kryteria dochodowe zostały zweryfikowane od 01.07.2021 r.

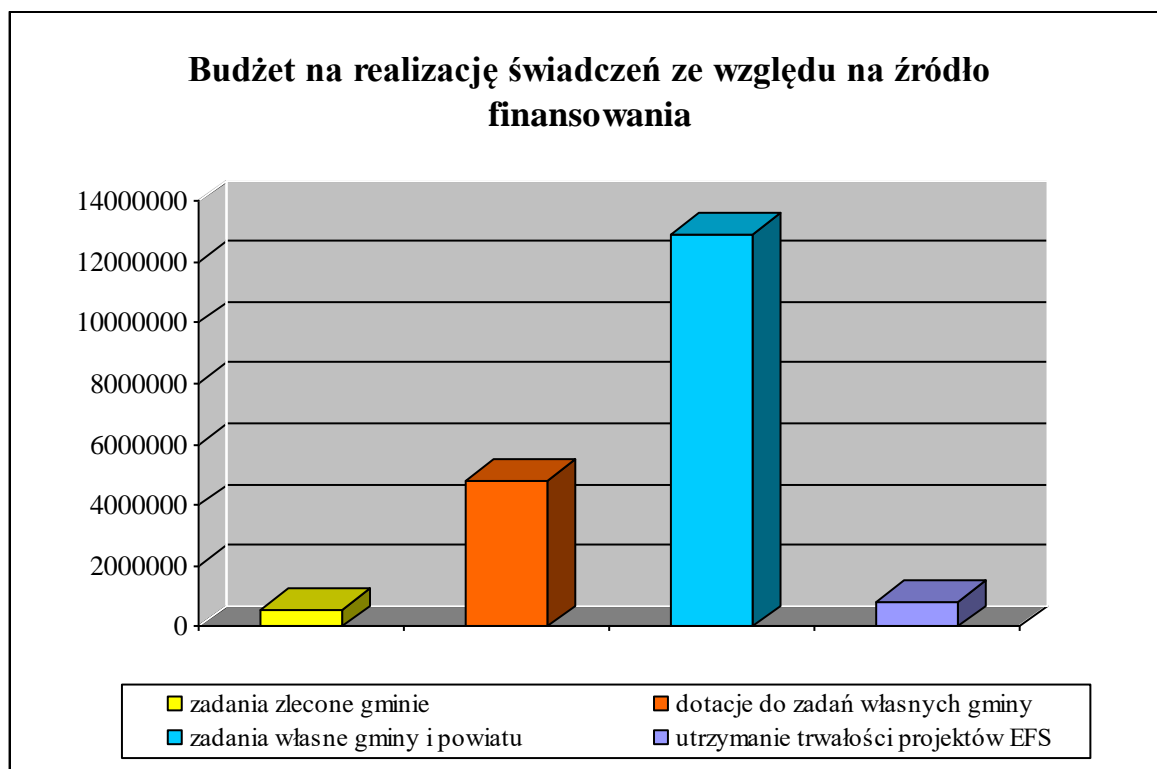
1. Świadczenia pomocy społecznej

Środowiskowa pomoc realizowana jest w ramach zadań zleconych i własnych. Zadania zlecone finansowane są z budżetu państwa, natomiast zadania własne z budżetu gminy i dotacji budżetowych w ramach ustawy o pomocy społecznej.

Na realizację świadczeń pieniężnych, w naturze i usługach z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej w 2022 r. przeznaczono kwotę 19.077.861,45 zł, co stanowi 15,02 % budżetu Ośrodka, w tym wydatkowano na:

- środki z budżetu państwa (zadania zlecone)	- 553.890,85 zł
- dotacje do zadań własnych gminy	- 4.409.713,81 zł
- dotacje do zadań ust. o pieczy zastępczej (na realizację 500+)	- 407.686,00 zł
- środki własne (zadania dotowane i własne gminy i powiatu)	- 8.644.472,93 zł
- środki na realizację zadań ustawy o pieczy zastępczej	- 4.257.712,95 zł
- środki w ramach utrzymania trwałości projektów EFS	- 804.384,91 zł

Wykres 1.

Z pomocy pieniężnej, niepieniężnej, a także w formie pracy socjalnej w ramach ustawy o pomocy społ. łącznie w 2022 r. skorzystało 1.581 rodzin, w tym 72 jedynie w postaci pracy socjalnej. Jest to dalszy znaczący spadek liczby rodzin korzystających z pomocy – w 2021 korzystały z pomocy 1.694 rodziny, w tym 43 osoby jedynie w postaci pracy socjalnej.

Największą grupę beneficjentów stanowią osoby/rodziny z występującą długotrwałą chorobą. W roku 2022, podobnie jak w roku 2021 było to 1.428 rodzin. Jednak w roku 2022 rodziny te – przy ogólnym zmniejszeniu się liczby klientów – stanowiły aż 94,63 % (w 2021 – 86,23 %) ogółu. Kolejną liczną grupę (wzrost o 6,03%) stanowiły rodziny ubiegające się o pomoc z racji posiadania przez przynajmniej jednego członka rodziny orzeczenia o niepełnosprawności. W 2022 roku było to 871 rodzin, co stanowiło 57,72 % ogółu (2021 – 856, tj. 51,69 % ogółu).

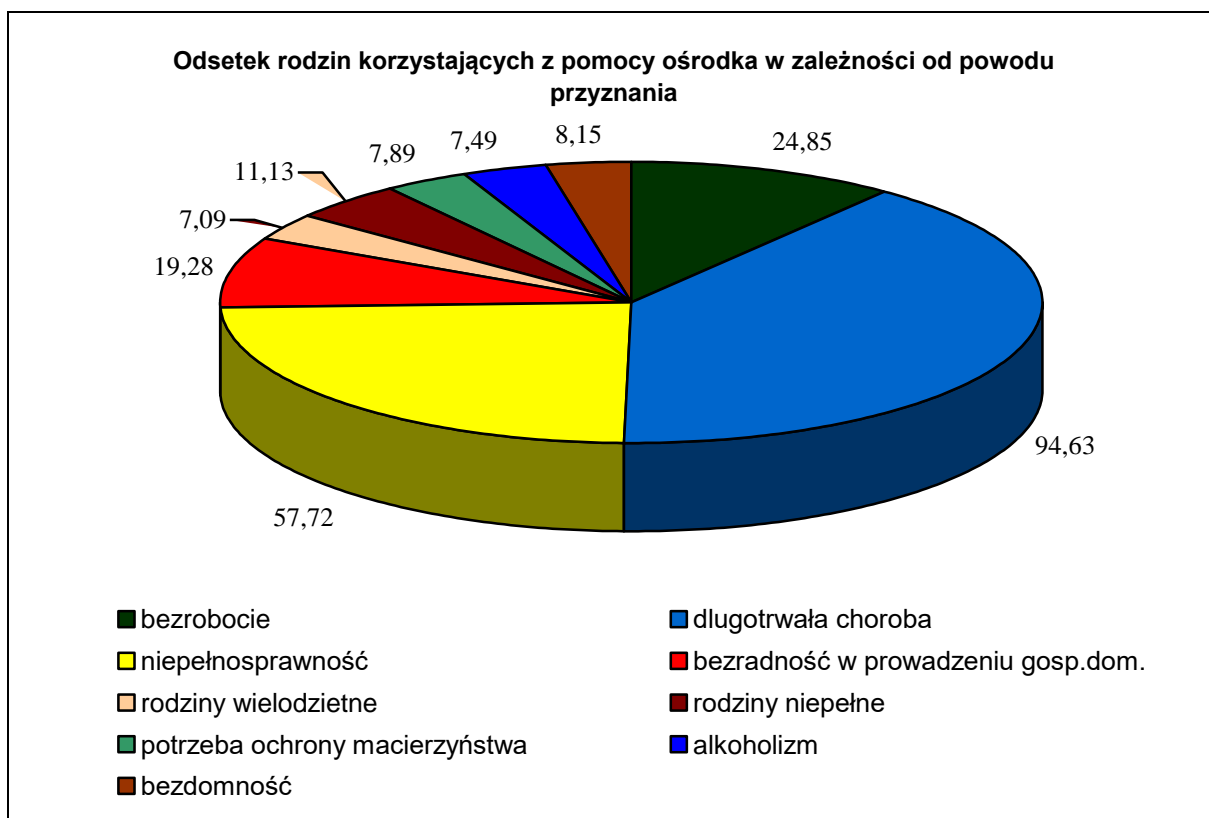
Zmniejszyła się natomiast o ok. 4 % liczba rodzin z występującym w nich bezrobociem – z 478 w 2021 roku (28,86 % ogółu) do 375 w 2022 (24,85 % ubiegających się o pomoc). Przyczyną tego może być utrzymujący się w mieście Tychy spadek wartości stopy bezrobocia - na dzień 31.12.2022 roku wyniosła – 1,7 % (w 2021 – 2,1 %).

Zaobserwowano również duże zmniejszenie się liczby rodzin niepełnych z 211 rodzin (12,74 % ogółu), do 168 rodzin niepełnych, co stanowiło 11,13 % ogółu uprawnionych do pomocy.

Również uległa zmniejszeniu liczba rodzin wielodzietnych. W 2022 roku o pomoc ubiegało się 107 rodzin, co stanowiło 7,09 % ogółu, natomiast w 2021 roku było to 121 rodzin wielodzietnych, tj. 7,31 % ogółu.

Nadal dosyć liczna grupa klientów to osoby samotne, głównie starsze. Pomimo zmniejszenia liczebnego z 1.173 w 2021 do 1.143 – w 2022 osoby te stanowią już 75,75% ogółu rodzin otrzymujących pomoc (w 2021 – 70,83 % ogółu).

Wykres 2.

Ogólna liczba rodzin objętych powyższą pomocą w 2022 r. (wykres 3)

	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Odsetek mieszkańców miasta objętych pomocą
2020	1.830	3.013	2,54 %
2021	1.694	2.833	2,47 %
2022	1581	2.550	2,22 %

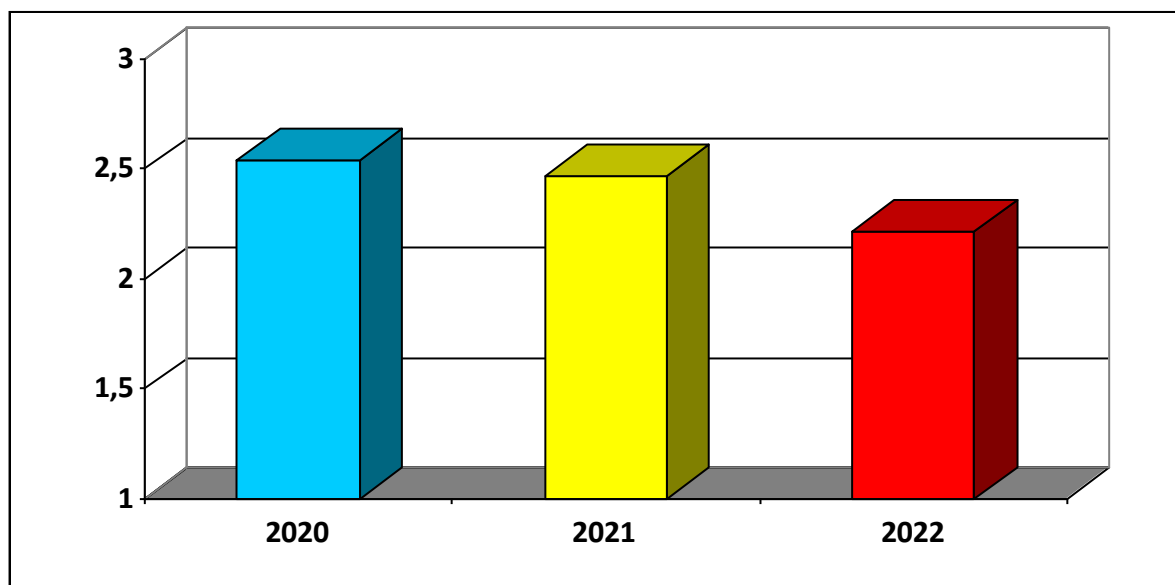
W 2022 r. o ok. 1,6 % (z 20,83 % w 2021 do 22,46 % w 2022), wzrósł odsetek rodzin nie posiadających żadnego własnego dochodu, tzn. jedynym źródłem ich utrzymania w przeważającej części roku były świadczenia z pomocy społecznej. Natomiast nieznacznie (ok. 1 %) zmniejszyła się liczba rodzin, których dochód nie przekraczał 50 % kryterium dochodowego, tj. 300,- na osobę w rodzinie bądź 388,- w jednoosobowym gosp. domowym (2022 – 16,57 %; 2021 – 17,27 %).

W przypadku rodzin, w których dochód oscylował w granicach od 50 % do 100 % kryterium dochodowego, tj. od 300,- do 600,- na osobę w rodzinie bądź od 388,- do 776,- przy jednoosobowym gosp. domowym, odsetek ubiegających się o pomoc zwiększył się z 13,22% do 16,37 %. Natomiast zmniejszyła się liczba rodzin z dochodem mieszczącym się w granicach 100-150 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie / w jednoosobowym gospodarstwie domowym (z 11,9 % w 2021 na 9,74 % w 2022). Wzrost liczby osób/rodzin o najniższych dochodach spowodował, iż wzrósł do 65,14 % (w 2021 r. – 63,22 %) odsetek ogółu korzystających z pomocy uprawnionych do korzystania ze świadczeń w ramach programu dożywiania, tzn. posiadających dochód na osobę w rodzinie poniżej 150 % kryterium dochodowego (900 zł na osobę w rodzinie i 1.164 zł w jednoosobowym gosp. domowym).

34,86 % stanowiły gospodarstwa domowe z dochodem powyżej 150 % kryterium dochodowego. Są to głównie osoby starsze i niepełnosprawne korzystające z pomocy w formie usług opiekuńczych bądź specjalistycznych usług opiekuńczych oraz pobytu lub odpłatnych posiłków w DzDPS, ŚDS i noclegowni.

Wykres 3.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zadania zlecone gminie obejmują świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Pomoc tę przyznano 45 osobom.

Ponadto w 2022 r. 6 osobom wypłacano wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Zadania własne dotowane z budżetu państwa to:

- pomoc w formie zasiłków stałych, których łączny koszt wyniósł 2.007.686,53 zł. Objęto nią 364 osoby (358 os. w 2021 r.) wypłacając 3.631 świadczeń (3.559 św. w 2021 r.).

Liczba osób uprawnionych zwiększyła się o 1,68 % i wypłacono więcej o 2,02 % świadczeń. Zwiększyła się natomiast bardzo znacznie średnia wysokość świadczenia z 490,5 zł w 2021, na 552,93 zł w 2022 (o 12,73 %), co związane jest ze zmianą z dniem 1.01.2022 r. kryterium dochodowego z 701 zł na 776 zł dla osoby samotnej i z 528 zł na 600 zł na osobę w rodzinie (Rozp. Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1296) w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej). Kwota maksymalnego zasiłku wzrosła z 645 zł w 2021 r. do 719 zł w 2022.

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, których łączny koszt wyniósł 165.544,72 zł dla osób otrzymujących zasiłki stałe i objętych Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego. Ze składek skorzystały 293 osoby, tj. o 2,45 % więcej niż w 2021 (286 osób), otrzymujących zasiłki stałe i 23 osoby objęte IPZS (27 osób w 2021). Ze względu na większą wysokość średniego zasiłku stałego zwiększyła się również średnia wysokość składki zdrowotnej i łącznie wydatkowano o 11,38 % więcej niż w 2021 roku.
- pomoc w formie zasiłków okresowych, wypłacanych w wysokości 50 % różnicy pomiędzy kryterium dochodowym rodziny/osoby a dochodem rodziny/osoby. W 2022 obserwowano dalszy spadek liczby rodzin uprawnionych do tej formy pomocy (o 8,32 %) – w 2022 roku przyznano świadczenie 573 rodzinom, natomiast w 2021 – 625 rodzinom.

Dotacja na ten cel wynosiła 979.940,83 zł, tj. o 0,31 % mniej niż w roku 2021. Wypłacono tym rodzinom 3.720 świadczeń (w 2021 – 4.032), tj. o 7,74 % mniej niż w roku 2021. Jednak ze względu na wspomnianą wyżej zmianę kryterium dochodowego zwiększyła się o 8,04 % średnia wysokość świadczenia – z 243,81 zł w roku 2021, na 263,42 zł w roku 2022.

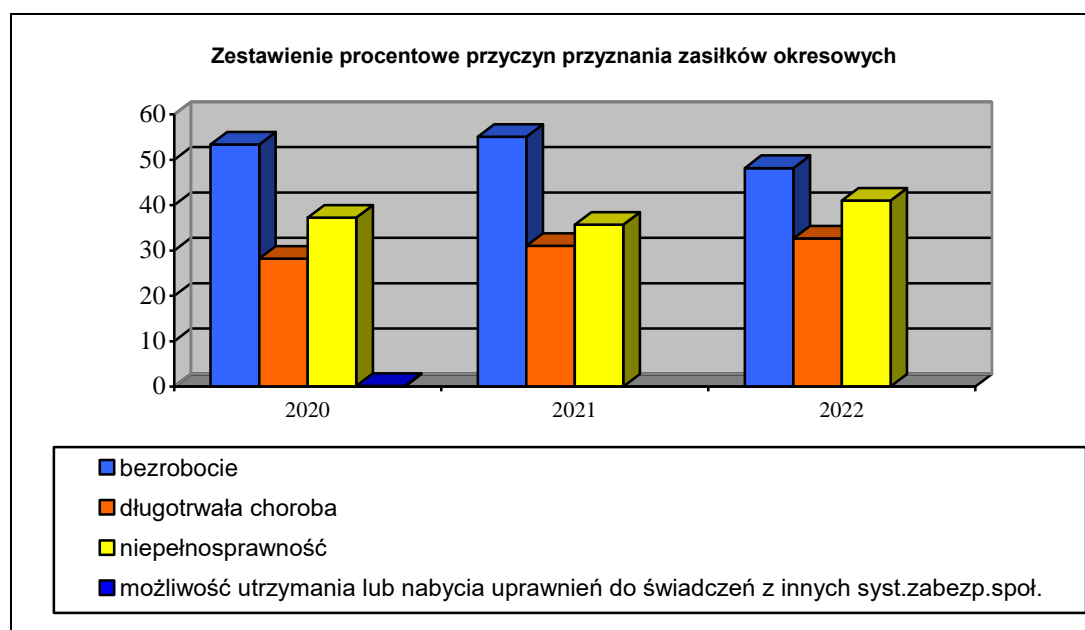
Nadal największą grupę beneficjentów w/w świadczeń stanowią rodziny z występującym w nich bezrobociem (48,01 %). Ich liczba jednak zmniejszyła się o 19,77 % z 344 w 2021 do 276 rodzin w roku 2022.

Nieznacznie zmniejszyła się grupa rodzin korzystających z zasiłków okresowych z powodu długotrwałej choroby – z 194 rodzin w 2021 do 187 rodzin w 2022 roku. Natomiast o 4,98 % uległa zwiększeniu liczba rodzin ubiegających się o tę formę zasiłku z powodu niepełnosprawności – z 223 rodz. w 2021 r. do 233 rodzin w 2022 roku.

Zestawienie zasiłków okresowych

	2021		2022	
	liczba rodz.	%	liczba rodz.	%
Ogółem w tym z tytułu:	625	-	573	-
bezrobocia	344	55,04	276	48,17
długotrwałej choroby	194	31,04	187	32,64
niepełnosprawności	223	35,68	235	40,66
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	1	0,16	0	0

Wykres 4.

- „Posiłek w szkole i w domu” – realizowany na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dnia 15.10.2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 oraz uchwał Rady Miasta Tychy w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego rządowego

wprowadzono ograniczeń przebywania w obiektach oświatowych i ośrodkach wsparcia.

- w formie zasiłków celowych na sporządzenie posiłku – przyznano 10.792 świadczenia (w 2021 – 12.845), tj. o 15,98 % mniej, dla 1.517 osób (w 2021 – 1.799) z 764 rodzin (2021 – 879), tj. o 15,68 % mniej uprawnionych.
  - w formie posiłków dla dzieci bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego zg. z pkt III.1.3 w/w Uchwały Rady Ministrów – 93 posiłki dla 4 dzieci.
- Na zadania własne gminy wydatkowano łącznie 9.335.910,59 zł, w tym między innymi:
- na zasiłki celowe i celowe specjalne przyznawane głównie na zakup żywności, leków, opału, ogrzewania i dopłatę do dodatku mieszkaniowego dla osób nie posiadających dochodu pozwalającego na zaspokojenie tych potrzeb wydano 945.883,13 dla 731 rodzin, tj. o 12,03 % mniej niż w 2021 r. (831 rodz.), przyznając 4.899 świadczeń tj. o 9,71 % mniej niż w 2021 r. (5.426 św.). W tym dla 8 św. przyznano 4 rodz. z Ukrainy.
Nieznacznie wzrósł średni koszt 1 świadczenia z 185,40 zł w 2021 r. do 193,08 zł w 2022 r. (o 3,98 %). Wzrost średniego zasiłku związany był głównie ze wzrostem opłat i cen.
  - na opłacenie posiłków w ramach zasiłków celowych i celowych specjalnych wydano 105.062,55 zł, tj. o 1,27 % więcej niż w 2021 r. (103.747,16 zł), co wynikało ze wzrostu cen posiłków. Pomoc ta jest przyznawana głównie na śniadania i podwieczorki dla dzieci w żłobkach, przedszkolach, osób starszych i chorych korzystających z obiadów w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, tj. których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego oraz osobom, które nie kwalifikują się do wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, jednak wymaga tego dobro dzieci, bądź zły stan zdrowia, niepełnosprawność i duże wydatki na leki (osoby starsze).
Łącznie tą pomocą objęto 165 osób, tj. o 6,25 % mniej niż w 2021 r. (176 osób).
  - na zasiłki celowe w ramach zdarzenia losowego dla 4 rodzin na kwotę 17.600 zł,

- na pobyt 16 osób w schroniskach dla bezdomnych na podst. art. 48a ustawy o pomocy społ. oraz zgodnie z Uchwałą Rady Miasta z dnia 25.08.2016 r. i Uchwałą Rady Miasta z dnia 30.04.2020 r. (obowiązująca od 26.05.2020) , w tym:
  - w schroniskach dla bezdomnych przebywało 6 kobiet i 2 mężczyzn,
  - w schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi – przebywały 2 kobiety i 8 mężczyzn.

Łączny koszt schronienia wyniósł 157.289,69 zł, tj. o 0,56 % więcej niż w roku 2021 (156.411,80 zł).

- na sprawienie 16 pogrzebów – w tym 4 osobom bezdomnym – których koszt ogółem wyniósł 37.259,20 zł. Z tego w przypadku 5 osób koszty wykonanych pogrzebów w wys. 12.243,90 zł zostały zwrócone do tut. Ośrodka z ZUS. Ostatecznie gmina wydatkowała na w/w cel kwotę 24.820,20 zł.
  - na sfinansowanie usług opiekuńczych dla 487 osób w ramach usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.
  - na dofinansowanie 210 osobom pobytu w DPS wydatkowano w łącznie 7.133.844,60zł (częściowo wydatek w Gminie na poziomie Urzędu Miasta).
- W ramach ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w 2022 roku wydano 187 decyzji przyznających prawo do świadczeń dla 130 osób, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego osoby/rodziny wynikającego z art. 8. Ustawy o pomocy społ. oraz są pozbawione uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Wydano także 7 decyzji odmownych oraz 65 decyzji wygaszających lub umarzających postępowanie.

Na wydanie w/w decyzji przeznaczono 27.454 zł.

- W ramach ustawy o zatrudnieniu socjalnym w 2022 roku tut. Ośrodek wydał 11 osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym skierowania do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej w ramach Indywidualnego Programu Zatrudnienia Społecznego. Głównie były to osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, uzależnione od alkoholu lub opuszczające zakład karny.

- W ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tut. Ośrodek współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy. W pracach społecznie użytecznych biorą udział osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, nieposiadające prawa do zasiłku dla bezrobotnych i korzystające z świadczeń pomocy społecznej. Wymiar czasu pracy wynosi maksymalnie 10 godzin tygodniowo. Wysokość świadczenia pieniężnego przysługującego osobie wykonującej prace społecznie użyteczne wynosiła w okresie od 01.03.2022 do 31.05.2022 – 9,00 zł za godzinę, od 01.06.2022 - 9,50 zł za godzinę. Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne zachowują status osoby bezrobotnej oraz prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. W okresie od 01.03.2022 do 31.10.2021 wymiar godzinowy prac społecznie użytecznych wyniósł 2.714 godzin. MOPS wydatkował 10.079,80 zł, refundacja ze środków Powiatowego Urzędu Pracy wyniosła 15.119,70 zł.

Do prac społecznie użytecznych skierowano ponownie jedynie 45 osób w tym 15 kobiet i 30 mężczyzn. Prace społecznie użyteczne wykonywano, po zawarciu porozumień, w 3 przedszkolach, 7 szkołach podstawowych, 4 szkołach ponadpodstawowych, Domu Pomocy Społ. Placówce wsparcia dla dzieci i młodzieży „Baza” oraz Środowiskowym Domu Samopomocy św. Faustyna.

Powyższa sytuacja spowodowana jest korzystną sytuacją na rynku pracy, w związku z czym osoby bezrobotne częściej podejmują zatrudnienie lub korzystają z innych instrumentów oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

- W mieście Tychy realizowana również była pomoc dla najuboższych osób/rodzin w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

W 2022 r. w ramach zadania – Podprogram 2021 – wydano 624 skierowania dla 1.316 osób. Osobom potrzebującym wydano 9.800 paczek żywnościowych o łącznym tonażu 35.789,95 kg i wartości 174.554,29 zł.

Na realizację zadania z otrzymanej dotacji gmina Tychy wydatkowała kwotę 40.500 zł.

- We wrześniu 2022 uruchomiono w mieście Sklep Społeczny oferujący artykuły codziennego użytku, tj. żywność, art. chemiczne itp. w niższych cenach.

Z powyższej oferty mogą korzystać mieszkańcy miasta, którzy ukończyli 60 rok życia lub otrzymali skierowanie z tut. Ośrodka. Wydano łącznie 346 skierowań, głównie dla rodzin z dziećmi.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy obywatele tego państwa, którzy przekroczyli granicę Polski od 24 lutego 2022 roku zostali objęci pomocą z Funduszu Pomocy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Każdemu Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium RP został uznany za legalny w związku z konfliktem przyznano jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczone utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej i opłaty mieszkaniowe. W Tychach w 2022 roku wypłacono 4.382 świadczenia dla 2.346 osób dorosłych i 2.036 dzieci i młodzieży na kwotę 1.314.600 zł. W ramach art. 29 w/w ustawy w powiązaniu z ustawą o pomocy społecznej przyznano również pomoc pieniężną i niepieniężną.

Opłacono 12.400 posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach dla 277 dzieci z 168 rodzin (w tym 117 dzieci w wieku 0-7 w żłobkach, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych oraz 167 dzieci w szkołach).

Przyznano również 2 rodzinom zasiłki okresowe – 4 świadczenia na kwotę 2684 zł oraz opłacono jeden pogrzeb Obywatelce Ukrainy na kwotę 2.477,8 zł.

Ponadto wydano 17 skierowań dla 61 osób do magazynu żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym oraz 72 skierowania do sklepu społecznego.

2. Pomoc osobom starszym

Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie jest w stanie jej zapewnić. Usługi te obejmują pomoc w zaspokajaniu potrzeb życia codziennego (np. zakupy, sprzątanie, załatwianie spraw urzędowych), zabiegi higieniczne organizowanie kontaktów z otoczeniem.

Zakres ustalony jest indywidualnie dla każdego podopiecznego, zgodnie z jego stanem zdrowia, w oparciu o zaświadczenie lekarskie.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie na świadczenie pomocy w formie usług opiekuńczych, realizowano ją w dwojaki sposób:

- Przez opiekunki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze polegające na pielęgnacji – jako wspieraniu procesu leczenia. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są świadczone przez 9 opiekunek ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Cena jednostkowa za jedną godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych w 2022 roku wynosiła 25 zł.
- Przez opiekunki Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zespół Medyczo-Opiekuńczy Alicja Kluczna zgodnie z zawartą umową pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a firmą NZOZ Kluczna: Nr 130/342/21 z dnia 10.12.2021 (cena jednostkowa za 1 godz. świadczonych usług od stycznia 2022r. do grudnia 2022r. wynosiła 29,50 zł).

Na podstawie wywiadu środowiskowego, po ustaleniu dochodów podopiecznego, określana jest procentowa odpłatność podopiecznego wg Uchwały Rady Miasta Tychy z dnia 25.03.2010r. Nr 0150/XLI/948/2010 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze - PIELEGNACJA

- Liczba objętych opieką podopiecznych w okresie od I–XII 2022r. wyniosła 47 osób (średnio 26 podopiecznych miesięcznie)

- Łączna ilość godzin świadczonych usług w roku 2022 wynosiła – 7 184, co średnio na miesiąc wynosi – 598 godziny
- Pełny koszt 1 godziny specjalistycznych usług pielęgnacyjnych w 2022r. Wynosił 25 zł

Usługi opiekuńcze zlecane w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

Przyznane środki na realizację zadania zleconego podmiotowi w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w roku 2022 wynosiły:

- Środki przyznane 2 474 000,00 zł
- Środki wykonane 2 468 263,10 zł
- Łączna ilość godzin przepracowanych przez opiekunki wynosiła - 83 565 godz.
co średnio na miesiąc wynosiło - 6 964 godz.
- Liczba objętych opieką podopiecznych przez NZOZ Kluczna w okresie od I – XII 2022r. wyniosła 425 osób - (średnio wynosiła miesięcznie 238 podopiecznych).
- Pełny koszt 1 godziny świadczonych usług od I 2022r. do XII 2022r. wynosił 29,50 zł.

Wykonanie liczbowe świadczonych godzin usług przez MOPS i FIRME NZOZ Alicja Kluczna w latach 2021-2022

L.p		2021 rok	2022 rok
1	Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki MOPS i opiekunki NZOZ Kluczna w Tychach	84 768	90 749
2	Średnia miesięczna liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki MOPS i opiekunki NZOZ Alicja Kluczna	7 064	7562

3	Liczba osób objętych pomocą w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług pielęgnacyjnych na podstawie wydanych decyzji	442	472
4	Liczba osób równocześnie korzystających z usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki MOPS i opiekunki NZOZ Alicja Kluczna	13	20
5	Wpływy uzyskane z odpłatności podopiecznych za świadczone usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi pielęgnacyjne	656 281,88	782 762,61

W ramach utrzymania trwałości projektu „ Po ludzku, po sąsiedzku u siebie” świadczone są 3 rodzaje usług :

- Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze – rehabilitacja świadczone przez firmę Reh-Med w okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022r. opieką objętych zostało 29 podopiecznych. Wypracowano łącznie 1491 godzin co średnio na miesiąc wynosi 124 godziny. Łączny koszt świadczonych usług przez opiekunki Reh-Med w okresie 01.01.2022. do 31.12. 2022r. Wyniósł 89 445,09 zł. Pełny koszt 1 godziny świadczonych usług od IV 2021 r wynosi 59,99 zł,
- Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze- pielęgnacja świadczone przez stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „HOME CARE” W okresie od 01.01.2022r. Do 31.12.2022r. opieką objętych zostało 15 podopiecznych Wypracowano łącznie 2905 godzin co średnio na miesiąc wynosi 242 godziny. Łączny koszt świadczonych usług przez opiekunki Home Care w okresie 01.01.2022. do 31.12. 2022r. Wyniósł 101 384,50 zł. Pełny koszt 1 godziny świadczonych usług od 01.04 2021 r wynosi 34,90 zł,
- Pomoc w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania usługobiorcy w formie usług teleopieki, w ramach systemu OPOS 24 zapewnionego przez firmę „Abakus Systemy Teleinformatyczne” Sp. z o.o. Firma Sidly Sp z o.o. zapewnia 20 opasek, pełny koszt abonamentu za

1 miesiąc wynosi 36,90 zł. Firma Abakus Systemy Teleinformatyczne Sp z o.o. zapewnia 36 opasek, pełny koszt abonamentu za 1 miesiąc wynosi 36,00 zł. Wysokość odpłatności za usługi określa załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Miasta Tychy 0150/XXXII/595/05 z dnia 24.02.2005 r.

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są w oparciu o Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. Wykonanie tego zadania, w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, powierzone zostało w 2022 roku:

- od 03.01.2022r. do 31.12.2022r NZOZ Zespół Medyczo-Opiekuńczy Alicja Kluczna z Dąbrowy Górniczej .

Pełny koszt 1 godziny świadczonych usług w 2022 roku wynosił: 57,50 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach od 2005r. świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze osobom z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2022 zostały przyznane środki na wykonanie zadania w wysokości – 531 400 zł

Opieką w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022r. zostało objętych 42 osoby.

- Ilość wypracowanych godzin przez osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze od I–XII 2022r. - 9064 godzin, co średnio na miesiąc wynosi 755 godz.
- Łączny koszt świadczonych usług w okresie od I do XII 2022r. wynosił 521 180,00 zł
- Odpłatność podopiecznych za świadczone usługi wynosiła - 7239,84 zł

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone

przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczeniem niepieniężnym (usługowym) w ramach systemu pomocy społecznej. Usługi te są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

MIESZKANIA CHRONIONE

Mieszkanie Chronione Wspierane dla Osób Starszych - Ośrodek dysponuje trzema mieszkaniami, każde dla 3 osób. Przeznaczone jest dla osób starszych (60+), które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez placówkę całodobowej opieki. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej realizowaną przez tut. Ośrodek i zapewnia mieszkańcom warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i integracji ze społecznością lokalną.

W 2022r. ze wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało łącznie 12 osób.

Mieszkanie Chronione Wspierane dla Osób Starszych tzw. mieszkanie rotacyjne, funkcjonuje w oparciu o utrzymanie trwałości projektu „Uruchomienie Centrum Usług Społecznościowych” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Mieszkanie, przeznaczone jest dla 4 osób. Całodobowy pobyt w pokoju jednoosobowym może być zrealizowany w wymiarze do 61 dni w ciągu roku. W czasie pobytu zapewnia się specjalistyczne usługi opiekuńcze w zakresie pielęgnacji realizowane 24h na dobę przez 7 dni w tygodniu oraz całodzienne wyżywienie.

Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych wspieranych dla osób starszych ustala się na podstawie Uchwały Rady Miasta Tychy z dnia 28.05.2015r. Nr XI/144/15 w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. W mieszkaniu chronionym dla Osób Starszych tzw. mieszkanie rotacyjne ustala się zgodnie z w/w uchwałą proporcjonalnie do ilości wykorzystanych dni.

Z mieszkania rotacyjnego skorzystało łącznie 26 osób, poszczególne osoby korzystały ze wsparcia kilka razy w ciągu roku.

Mieszkanie Chronione Wspierane dla Osób Niepełnosprawnych przeznaczone jest dla osób niepełnosprawnych, które ze względu na niepełnosprawność potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez placówkę całodobowej opieki. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej realizowaną przez tut. Ośrodek i zapewnia mieszkańcom warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i integracji ze społecznością lokalną.

Mieszkanie chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych przeznaczone jest dla 3 osób. W 2022r. ze wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym 3 osoby

Odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym dla osób niepełnosprawnych ustala się na podstawie Uchwały Rady Miasta Tychy z dnia 28.05.2015r. Nr XI/144/15 w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

Domy Pomocy Społecznej

Domy pomocy społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających

z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających, określonych rozporządzeniem MP i PS z dnia 23 sierpnia 2012r.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Pobyt w DPS finansowany jest przez osobę skierowaną, jednak nie więcej niż 70% uzyskanego dochodu. W pozostałych kosztach pobytu uczestniczą: rodzina oraz gmina gdy środki pensjonariusza i jego rodziny nie wystarczają na zabezpieczenie wszystkich kosztów.

Środki finansowe przyznane na realizację zadania w zakresie dopłaty do pobytu w DPS "Św. Anna" w Tychach w 2022 r. i ich wykonanie:

- Przyznane środki na realizację zadania po zmianach wynosiły w 2022r. - 1 902 500 zł
- Wykorzystane środki na realizację zadania wynosiły 1 891 825,72 zł

Gmina Tychy w 2022 r. ponosiła łącznie odpłatność za pobyt 62 osób umieszczonych

w Domu Pomocy Społecznej św. Anna w Tychach, skierowanych na podstawie decyzji wydanych w nowym stanie prawnym tj. od 01.01.2004r.

- Liczba osób przebywających w DPS św. Anna na dzień 31.12.2022 r., za które gmina Tychy ponosiła odpłatność – 48 osób
- Średnia dopłata gminy do pobytu jednego mieszkańca DPS św. Anna w Tychach w 2022 roku wynosiła: 3440zł zł
- Liczba osób umieszczonych w DPS w Tychach w 2022r. - 15 osób
- W 2022r. 25 osób partycypowało w kosztach pobytu członka rodziny w DPS św. Anna w Tychach, łączna wysokość odpłatności na podstawie zawartych umów wynosiła – 47 983,30 zł

Obecnie oczekuje na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Tychach 41 osób.

Środki finansowe przyznane na realizację zadania w zakresie dopłaty do pobytu w specjalistycznych domach pomocy społecznejpoza gminą w 2022 r. i ich wykonanie:

Przyznane środki na realizację zadania po zmianach wynosiły w 2022r. 4 474 123 zł

Wykorzystane środki na realizację zadania 4 473 260,93 zł zł.

W Domach Pomocy Społecznej o specjalistycznych profilach poza gminą umieszczono w 2022r. - 24 osoby

- DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych 2 osoby
- DPS dla osób w podeszłym wieku 15 osób
- DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych 5 osób
- DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie 1 osoba
- DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie 1 osoba

Gmina Tychy w 2022r. ponosiła łącznie odpłatność za pobyt 129 osób umieszczonych w specjalistycznych DPS poza gminą, skierowanych na podstawie decyzji administracyjnych.

- Liczba osób przebywających w DPS poza gminą Tychy na dzień 31.12.2022r. za które gmina Tychy ponosiła odpłatność – 112 osób
- Średnia dopłata gminy do pobytu jednego mieszkańca umieszczonego w DPS poza gminą Tychy w 2022 roku wynosiła - 3340,63 zł
- W 2022r. 29 osób partycypowało w kosztach pobytu członka rodziny w DPS poza gminą Tychy, łączna wysokość odpłatności na podstawie zawartych umów oraz decyzji administracyjnych wynosiła – 145 359,35 zł
- Obecnie oczekuje 7 osób na umieszczenie w specjalistycznych domach pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji kierujących.

Środki finansowe przyznane na realizację zadania w zakresie dopłaty do pobytu w DPS “Dom Hospicyjny” w Tychach w 2022 r. i ich wykonanie:

Przyznane środki na realizację zadania po zmianach wynosiły w 2022 r. 778 000 zł

Wykorzystane środki na realizację zadania wynosiły - 768 757,95 zł

- Gmina Tychy w 2022 r. ponosiła łącznie odpłatność za pobyt 19 osób umieszczonych
- Liczba osób przebywających w DPS “Dom Hospicyjny” na dzień 31.12.2022 r. za które gmina Tychy ponosiła odpłatność – 15 osób

- Średnia dopłata gminy do pobytu jednego mieszkańca w DPS "Dom Hospicyjny" Tychach w 2021 roku wynosiła: 4530 zł
- Liczba osób umieszczonych w DPS w Tychach w 2022r. - 4 osoby
- W 2022r. 14 osób partycypowało w kosztach pobytu członka rodziny w DPS "Dom Hospicyjny" w Tychach, łączna wysokość odpłatności na podstawie zawartych umów wynosiła – 35510,41 zł
- Obecnie na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Tychach oczekuje 5 osób

Łączna liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej – DPS św. Anna w Tychach, DPS "Dom Hospicyjny" oraz w specjalistycznych DPS na dzień 31.12.2022r. Wynosiła – 57 osób.

Łączna liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej – DPS św. Anna w Tychach, DPS "Dom Hospicyjny" oraz w specjalistycznych DPS, za które gmina Tychy ponosiła odpłatność na dzień 31.12.2022r. wynosiła – 210 osób.

3. Dział Pomocy Rodzinie

Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku powołany został w związku z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. z późn. zm.

W Dziale Pomocy Rodzinie i Dziecku realizowane są również zadania ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016r. z późn. zm.

Działając w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Dziale udziela się pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze.

Celem podejmowanych działań jest wzmocnienie rodziny w budowaniu stabilnego, bezpiecznego środowiska sprzyjającego prawidłowemu rozwojowi dziecka, które powinno wychowywać się w atmosferze miłości i akceptacji ze strony najbliższych.

Cele te mogą być osiągnięte poprzez nabycie przez rodzinę umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, podnoszenia umiejętności opiekuńczo-

wychowawczych, właściwego zaspokajania potrzeb poszczególnych członków rodziny - ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziecka.

Zasady objęcia rodziny wsparciem.

W przypadku, gdy MOPS poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze, pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego wnioskuje o objęcie rodziny wsparciem. W tej sprawie zostaje zwołany zespół interdyscyplinarny, na którym omawiana jest sytuacja rodziny i proponowane są rodzinie formy pomocy. Skład zespołów jest zależny od potrzeb rodziny (klienci – rodzina skierowana do objęcia wsparciem, pracownik socjalny, pracownicy DRD, kurator, pedagog szkolny itp.). Zaproponowane przez zespół formy pomocy są szczegółowo omawiane i analizowane z rodziną i to rodzina ostatecznie decyduje się na rodzaj pomocy. W oparciu o powyższe, rodzina wspólnie z asystentem sporządza plan pomocy, który jest konsultowany z pracownikiem socjalnym, a następnie realizowany w określonym czasie. Praca z rodziną przeżywającą trudności odbywa się za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale.

W zależności od potrzeb organizowane są spotkania rodziny i osób zaangażowanych w pracę z rodziną w celu zweryfikowania skuteczności realizowanych w rodzinie form pomocy i ewentualnej modyfikacji planu pomocy rodzinie.

Dominujące problemy w rodzinach objętych pomocą i wsparciem:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego
- bezrobocie
- niepełnosprawność oraz przewlekłe choroby (w tym zaburzenia i choroby psychiczne)
- uzależnienia
- przemoc
- ubóstwo

Do innej kategorii problemów należą te związane z:

- relacjami w rodzinie (w tym zaburzona komunikacja interpersonalna)
- konfliktami (w tym sytuacje około rozwodowe i około rozstaniowe)
- brakiem umiejętności społecznych (w tym niskie kompetencje rodzicielskie)

W/w trudności najczęściej współwystępują z tymi, które zostały wymienione wcześniej i wymagają podejmowania kompleksowych działań o charakterze terapeutycznym, psychoedukacyjnym, psychokorekcyjnym.

Rodziny korzystające z pomocy i wsparcia to rodziny wieloprotymowe, w których często problemy gromadziły się i nawarstwiały przez długi czas (zdarza się, że przez wiele lat). Trudno wyłonić jednoznacznie, które z katalogu trudności są dominującymi, aczkolwiek bezpośrednim powodem, dla którego rodzina może zostać objęta wsparciem asystenta rodziny jest fakt „przeżywania przez rodzinę trudności opiekuńczo-wychowawczych” (art. 8.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Działając w oparciu o ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku, w związku z art.8 ust.2 cyt. ustawy, udziela pomocy i wsparcia kobietom posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, które stwierdza w zaświadczeniu lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

Formy pomocy oferowane w Dziale Pomocy Rodzinie i Dziecku:

- pomoc psychologiczna
- pomoc pedagogiczna
- pomoc asystenta rodziny

W okresie sprawozdawczym w Dziale zatrudnieni byli:

- psycholog
- specjalista pracy z rodziną
- pracownik socjalny
- 5 asystentów rodziny

W okresie sprawozdawczym realizowano następujące zadania:

WSPARCIE SPECJALISTYCZNE (psychologiczne, pedagogiczne):

Rolą specjalisty udzielającego specjalistycznego poradnictwa rodzinnego dla rodziny z dziećmi jest dokonanie diagnozy, ustalenie planu działania, a także określenie metod i form pomocy. Specjalista (psycholog, specjalista pracy z rodziną) sporządza dokumentację w formie notatek ze spotkań, a wszelkie działania ustalane są wspólnie z klientem i podejmowane za jego zgodą. Specjalistyczne poradnictwo wykonywane jest zarówno w siedzibie MOPS, jak i w miejscu zamieszkania rodziny z dziećmi.

Pomoc specjalistyczna to pomoc prowadzona w formie cyklicznych spotkań z rodziną/osobą. Liczba spotkań uzależniona jest każdorazowo od indywidualnych potrzeb osoby/rodziny. Jeżeli wymaga tego dobro Klienta i/lub problemy mają charakter złożony, konsultacje prowadzone są łącznie przez psychologa i specjalistę pracy z rodziną.

- **Pomoc psychologiczna** - najważniejszym celem pomocy psychologicznej jest wzrastająca świadomość Klienta dotycząca jego sytuacji i możliwych sposobów postępowania. W trakcie spotkań Klient pracuje nad zrozumieniem i radzeniem sobie z przeżywanymi emocjami, nad spojrzeniem na problemy z różnych perspektyw, co pozwala nabrać do przeżywanego trudności swoistego dystansu, umożliwiającemu Klientowi poszukiwanie rozwiązań.

W roku sprawozdawczym z konsultacji psychologicznych skorzystało 49 osób/rodzin, udzielono 177 porad.

- **Pomoc pedagogiczna** - polega na wspieraniu rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz rozwijaniu ich kompetencji rodzicielskich w

celu poprawy relacji w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem relacji rodzic - dziecko. W ramach pomocy pedagogicznej mają miejsce również spotkania z dziećmi i młodzieżą, których celem jest pomoc w radzeniu sobie z emocjami, trudnościami związanymi z relacjami w rodzinie oraz w grupie rówieśniczej.

W roku sprawozdawczym z konsultacji pedagogicznych skorzystało 40osób/rodzin, udzielono 228 porady.

WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY.

Działania Działu Pomocy Rodzinie i Dziecku w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej skierowane są do rodzin przeżywających trudności życia codziennego, związanego zwłaszcza z opieką i wychowaniem dzieci. Praca asystenta rodziny prowadzona jest bezpośrednio w środowisku rodzinnym. Ta forma pomocy udzielana jest szczególnie rodzinom, w których istnieje zagrożenie, że dzieci mogą zostać umieszczone w pieczy zastępczej. Asystenci pracują również z rodzinami, których dzieci już przebywają w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej, a istnieje szansa ich powrotu do rodziny. Praca asystenta rodziny opiera się na poszukiwaniu zasobów w rodzinie oraz w środowisku jej funkcjonowania i wykorzystywaniu tych zasobów do rozwiązywania trudności jakie rodzina przeżywa. W oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, asystenci rodziny MOPS udzielają rodzinie pomocy m. in. :

- w poszukiwaniu możliwości wynikających z zasobów rodziny oraz środowiska lokalnego
- w rozwiązywaniu problemów: opiekuńczych i wychowawczych z dziećmi, socjalnych, psychologicznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, w tym zarządzanie budżetem,
- w podejmowaniu różnego rodzaju aktywności m. in. do : udziału w zajęciach podnoszących kompetencje rodzicielskie, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, poszukiwaniu pracy, itp.

Udzielenie pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny następuje na wniosek i za zgodą rodziny, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Objęcie rodziny koordynacją asystenta rodziny w oparciu o ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” następuje na wniosek kobiety/rodziny.

Zgodnie z art. 8 ust.1 cyt. Ustawy, w/w kobiety/rodziny uprawnione są do skorzystania z poradnictwa w zakresie:

- przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka
- wsparcia psychologicznego
- pomocy prawnej, w szczególności praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej

Dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej) organizowane są - nie rzadziej niż raz na pół roku - spotkania zespołu interdyscyplinarnego. Dla rodzin objętych koordynacją asystenta (ustawa „Za Życiem”) spotkania zespołu są organizowane nie rzadziej niż raz w miesiącu. Spotkania mają na celu ocenę sytuacji rodziny oraz ewentualną modyfikację planu pomocy rodzinie.

Liczba zespołów interdyscyplinarnych: 101 zespołów

Dane statystyczne dotyczące wsparcia asystenta rodziny:

W 2022 roku asystenci rodziny objęli wsparciem łącznie:

- 59 rodzin w tym:
  - 2 rodziny objęte koordynacją asystenta w ramach ustawy „Za Życiem”
- 148 dzieci w tym :
  - 2 dzieci w ramach ustawy „Za Życiem”
  - 24 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
  - 5 dzieci umieszczonych w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych
  - 1 dziecko umieszczone w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym

Struktura rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny:

- 12 rodzin z jednym dzieckiem
- 20 rodzin z dwójką dzieci
- 27 rodzin z trójką i więcej dzieci

Liczba godzin pracy asystentów :

- 2 umowy zlecenie : 2005 godzin
- 2 etaty

W 2022 r. dofinansowano koszty wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodzin w ramach „ Programu Asystent Rodziny na rok 2022” w wys. 9 000 zł.

WARSZTATY I SZKOLENIA:

W 2022r. odbyły się 2 edycje warsztatów ukierunkowanych na podniesienie kompetencji rodzicielskich w ramach programu „Akademia Rodzica”. W ramach każdej edycji odbyło się 10 spotkań, na których realizowane były poszczególne bloki tematyczne.

Terminy realizacji programu:

- I EDYCJA – od kwietnia 2022r. do lipca 2022r.

Beneficjentami programu było 8 osób wytypowanych do udziału w programie przez asystentów, pracowników socjalnych i kuratorów rodzinnych. Spośród tych osób 4 ukończyły zajęcia i otrzymały potwierdzenie udziału w szkoleniu.

- II EDYCJA - od października 2022r. do grudnia 2022r.

Beneficjentami programu było 8 osób wytypowanych do udziału w programie przez kuratorów rodzinnych, asystentów i pracowników socjalnych. Wszyscy uczestnicy ukończyli zajęcia i otrzymali potwierdzenie udziału w szkoleniu.

4. Dział Pieczy Zastępczej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach Zarządzeniem Prezydenta Miasta Tychy z dnia od 10.10.2011 roku Nr 0050/208a/11 wyznaczony został z dniem 01 stycznia 2012 roku organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

W Ośrodku utworzony został Dział Pieczy Zastępczej realizujący zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 roku.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

Rodziny zastępcze

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 roku wysokość miesięcznego świadczenia na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej wypłacana jest w zależności od formy rodziny zastępczej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza:
  - spokrewniona,
  - niezawodowa,
  - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze ustanowione przed 01.01.2012r., otrzymują miesięczne świadczenia na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, z uwzględnieniem wieku dziecka, stanu zdrowia oraz stopnia pokrewieństwa z dzieckiem. Ze świadczeń finansowych na zasadach ustawy o pomocy społecznej korzystało w 2022r., 9 rodzin.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, daje również możliwość przyznania dodatkowych, fakultatywnych świadczeń dla dzieci w rodzinach zastępczych i tak są to:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania - przyznane było dla 27 dzieci na kwotę 8.100,00 zł
- środki na utrzymanie lokalu dla 2 zawodowych rodzin zastępczych – wypłacono 19 świadczeń na kwotę 18.635,28 zł
- remont lokalu –świadczenie takie otrzymały 2 rodziny zawodowe na kwotę 5.200,00 zł

Rodziny zastępcze objęte były pomocą koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracowników socjalnych, specjalisty pracy z rodziną oraz mają zapewnioną bezpłatną pomoc psychologiczną i prawną.

Dodatek wychowawczy

Rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wys. 500,00 zł miesięcznie. Od 1 lipca 2019r., dodatek wychowawczy przysługuje również na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W okresie od stycznia do maja 2022r., przyznana pomoc wyglądała następująco:

	Kwota świadczeń	Ilość świadczeń	Ilość dzieci
Rodziny spokrewnione	184.420 zł	369	74
Rodziny niezawodowe	78.820 zł	158	32
Rodziny zawodowe	22.500 zł	45	9
Rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	25.542 zł	52	11
Placówki Opiekuńczo -Wychowawcze	92.725 zł	188	38

Koszty obsługi dodatku wychowawczego wynosiły 1% otrzymanej dotacji na wypłatę dodatku wychowawczego od stycznia do maja 2022r. Od czerwca 2022 r. realizację wypłatę dodatku wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W odniesieniu do ubiegłych lat liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci kształtuje się następująco:

	2019 r.	2020r.	2021r.	2022r.
Liczba rodzin zastępczych	153	143	147	142
Liczba dzieci	216	193	205	195

Na terenie miasta Tychy w 2022 roku funkcjonowało łącznie 142 rodzin zastępczych z tego:

- 97 rodzin to rodziny zastępcze spokrewnione, w których wychowywało się 112 dzieci
- 39 rodzin to rodziny zastępcze niezawodowe, w których wychowywało się 50 dzieci
- 6 rodzin to rodziny zastępcze zawodowe, w których wychowywało się 33 dzieci.

Łącznie w 2022r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 195 dzieci.

Rodziny zastępcze, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, objęte są pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2022 roku w Dziale Pieczy Zastępczej zatrudnionych było na umowę o pracę czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania koordynatora wykonywane były również przez pracowników socjalnych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Ocena ta powinna być przeprowadzana w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W 2022r. przeprowadzono 151 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W skład zespołu zapraszani byli zawsze: rodzice zastępczy, pracownicy Działu Pieczy Zastępczej (kierownik, specjalista pracy z rodziną, koordynator, psycholog), asystent rodziny, przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, rodzice dziecka, (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej) oraz w zależności od potrzeb: pracownik socjalny, kurator sądowy, przedstawiciel Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej, pedagog lub psycholog szkolny/przedszkolny.

Każdorazowo podczas prac zespołu zostaje dokonana ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej oraz ustalany jest plan pracy z dzieckiem i rodziną zastępczą. O ustaleniach zespołu informowany jest Sąd Rodzinny. Następnie, realizacja ustalonego planu jest monitorowana przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracowników socjalnych i specjalistów pracy z rodziną podczas indywidualnych wizyt w środowisku i na bieżąco dokonana jest ocena sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka w rodzinie zastępczej.

W 2022 roku 14 dzieci opuściło rodziny zastępcze na terenie Miasta Tychy. Trójka dzieci powróciła pod opiekę rodzica biologicznego, szóstka dzieci została adoptowana. Natomiast piątka dzieci została umieszczona w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Tychach.

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego

	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
Liczba rodzin	3	3	2	2
Liczba dzieci	29	23	28	22

W rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego umieszczane są dzieci, które w sposób nagły zostały pozbawione opieki rodziców (dotychczasowych opiekunów), lub opieka była sprawowana w sposób nienależyty, zagrażający bezpośrednio zdrowiu lub życiu dziecka oraz dzieci w stosunku do których rodzice biologiczni podjęli decyzję o zrzeczeniu się praw rodzicielskich. Wszystkie dzieci mogą przebywać w pogotowiu do czasu uregulowania ich sytuacji przez Sąd co jest niezbędne do przeprowadzenia procesu adopcyjnego, czy też

umieszczenia w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zdarza się że rodzice biologiczni, których dzieci zostały umieszczone w pogotowiu rodzinnym podejmują skuteczne działania w celu ich odzyskania. O powrocie dziecka pod opiekę rodziców biologicznych każdorazowo decyduje Sąd Rodzinny.

W pogotowjach rodzinnych w roku 2022 :

- 3 dzieci zostało adoptowane przez rodzinę w kraju
- 3 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych
- 1 dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej

Na dzień 31.12.2022r. w dwóch pogotowjach przebywało 11 dzieci

Natomiast w rodzinach zawodowych w 2022r: 2 dzieci została adoptowana przez rodzinę w kraju, na dzień 31.12.2022r. w 4 rodzinach zawodowych przebywało 12 dzieci.

Jednym z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest przeprowadzanie wywiadów – opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą. W roku 2022 przeprowadzono 27 wywiadów – opinii (głównie dla kandydatów spokrewnionych z dzieckiem często wraz z opinią psychologiczną). Wywiady przeprowadzane były na zlecenie Sądu Rodzinnego.

Aby zwiększyć liczbę kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych w 2022r. promowano zastępcze formy opieki w cyklicznie ukazujących się w prasie lokalnej oraz w na stronie internetowej Ośrodka artykułach dotyczących tematyki pieczy zastępczej. Celem było dostarczenie podstawowych informacji o zasadach pełnienia funkcji rodziny zastępczej. We współpracy z Urzędem Miasta Tychy kontynuowano od 2021 roku prowadzenie kampanii „Zaproś Miłość” na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Celem kampanii było pozyskanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze, propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. W ramach kampanii ukazały się artykuły prasowe oraz audycja radiowa. Informowanie o idei rodzicielstwa zastępczego, rozdawanie ulotek oraz plaketek. Rozdawane również były jabłka z logo „Zaproś Miłość”, rozmieszczono na terenie miasta citylighty i plakaty.

Prowadzono promocję rodzicielstwa zastępczego podczas pikniku, który odbyły się w dniu 4 czerwca 2022r. - Piknik z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, którego formułą było zaproszenie obecnych rodzin, jak również osób zainteresowanych

tworzeniem pieczy zastępczej. Celem pikniku była integracja obecnych rodzin zastępczych, jak również udzielanie szczegółowych informacji o idei rodzicielstwa zastępczego dla przyszłych kandydatów na rodzinę zastępczą. Na Piknik zostało zaproszonych 55 rodzin zastępczych, gdzie łączna liczba dzieci wynosi 111 wraz z dziećmi biologicznymi.

Nawiązano współpracę z Fundacją Rozwoju i Integracji „Multiintegra”, w wyniku której dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych objęte zostały akcją „Potencjalny Mikołaj”. Projekt został podsumowany i nagłośniony w lokalnych portalach Internetowych. Kontynuowano działania podstrony internetowej https://www.mops.tychy.pl/zapros_milosc/index.html.

Zgodnie z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

W 2022 roku zawarto porozumienia:

- z 16 Powiatami w sprawie ponoszenia przez te Powiaty kosztów utrzymania dzieci pochodzących z ich terenu a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Tychy. Na zasadach tych Porozumień w tyskich rodzinach zastępczych przebywało 27 dzieci pochodzących z terenu innych Powiatów.

Łączny koszt wyniósł 268.807,79zł

- z 24 Powiatami w sprawie ponoszenia przez Miasto Tychy kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu naszego Powiatu a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych Powiatów. Na zasadach tych Porozumień w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych Powiatów przebywało 41 dzieci pochodzących z Miasta Tychy.

Łączny koszt wyniósł – 459.676,50 zł.

W okresie od stycznia do grudnia 2022 roku realizowano następujące Porozumienia w sprawie ponoszenia przez Miasto Tychy kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu Miasta Tychy a umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów:

- Powiat Kłobucki: 5 dzieci - koszt: 262.158,19 zł
- Powiat Zawierciański: 1 dziecko – koszt: 7.448,98 zł
- Powiat Buski: 1 dziecko – koszt: 46.366,54 zł
- 1 Porozumienie z Województwem Śląskim z Siedzibą w Katowicach w sprawie ponoszenia przez Miasto Tychy kosztów utrzymania 1 dziecka w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Częstochowie: koszt- 28.905,88 zł
- Od stycznia do grudnia 2022r. realizowano również 1 Porozumienie z Województwem Podkarpackim - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie w sprawie ponoszenia przez Miasto Tychy kosztów utrzymania 1 dziecka w placówce opiekuńczo-terapeutycznej: koszt- 82.528,68 zł

Łączny koszt wyniósł 407.408,27 zł.

W placówkach opiekuńczo–wychowawczych poza miastem Tychy przebywały dzieci umieszczone tam ze względu na brak miejsc w funkcjonujących na terenie miasta placówkach: Placówce Pieczy Zastępczej „Kwadrat”, Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 oraz Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej nr 2.

W okresie od stycznia do grudnia 2022 roku realizowano 1 Porozumienie w sprawie ponoszenia przez powiat bieruńsko-lędziński kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie Miasta Tychy.

Łączny koszt wyniósł 78.581,76 zł.

Od stycznia do grudnia 2022r. zgodnie z art. 18 ust. 3 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2019r., poz 1373, z późn. zm.) finansowano pobyt dla 8 dzieci pozbawionych opieki z Miasta Tychy przebywających zgodnie z postanowieniem sądu w zakładach opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. Sąd podejmuje decyzję o umieszczeniu w zakładach opiekuńczych w stosunku do dzieci, które z uwagi na swój stan zdrowia wymagają specjalistycznej, medycznej, całodobowej opieki i rehabilitacji. Miesięczna opłata za wyżywienie i zakwaterowanie dziecka w powyższych placówkach jest nie mniejsza niż 200% najniższej emerytury i tym samym zależna od jej wysokości.

Od stycznia do grudnia 2022r. realizowano następujące Porozumienia i Umowy w sprawie ponoszenia przez Miasto Tychy kosztów utrzymania dzieci pozbawionych opieki rodziców i pochodzących z terenu Miasta Tychy a umieszczonych w zakładach opiekuńczo-leczniczych:

- Częstochowa 4 dzieci
- Kraszewo-Czubaki 1 dziecko
- Jastrzębie –Zdrój 1 dziecko
- Rydułtowice 1 dziecko
- Wierzbice 1 dziecko

Łączny koszt w 2022 roku wyniósł 193.836,61 zł.

Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Program ten popularyzuje konieczność tworzenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych. Potrzeby w tym zakresie nie maleją. Wciąż wiele dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej potrzebuje stabilnego, rodzinnego środowiska w którym doświadczy prawidłowych relacji oraz będzie mogło rozwijać swój potencjał i kreować poczucie własnej wartości. W działaniach na rzecz rodzicielstwa zastępczego szczególny nacisk został położony na:

- promowanie zastępczych form opieki rodzinnej,
- pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki poprzez tworzenie i rozwój infrastruktury rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia w ich funkcjonowaniu.

Program zakłada również coroczną organizację Pikniku z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, który jest atrakcyjną formą integracji rodzin zastępczych oraz okazją do promowania rodzicielstwa zastępczego.

Program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.

W roku 2022 trwały rozmowy z 26 rodzinami zainteresowanymi tworzeniem rodzinnej pieczy zastępczej. W wyniku rozmów 17 osób zadeklarowało chęć podjęcia roli rodziny zastępczej i złożyło prośby o udział w procedurze kwalifikacyjnej oraz w szkoleniu. W trakcie procedur kwalifikacyjnych w 2022r. 7 osób uzyskało zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia niezawodowej rodziny zastępczej, z tego 5 osób, które ukończyły szkolenie w czerwcu 2022r. i spełniły ustawowe kryteria. Natomiast 2 osoby odbyły szkolenie u innego organizatora pieczy zastępczej, a otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne w tut. Ośrodku.

Ponadto w 2022r. 1 osoby nie zakwalifikowano do szkolenia w związku z powyższym obojgu małżonkom odmówiono udziału w dalszym postępowaniu. 2 osoby zrezygnowały w trakcie trwania procedury kwalifikacyjnej z dalszego udziału.

Przeprowadzono na przełomie maj i czerwiec 2022r. szkolenie dla rodziny zastępczej niezawodowej w związku z przekwalifikowaniem się na rodzinę zawodową.

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Rodzice których dzieci przebywają w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej są zobowiązani do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci.

Łącznie w 2022r. wydano 392 decyzji dotyczących ponoszenia odpłatności rodziców biologicznych dzieci przebywających w placówkach lub rodzinach zastępczych:

- w 116 decyzjach zobowiązano rodziców biologicznych dzieci do ponoszenia odpłatności ;
- w 118 przypadkach odstąpiono od nałożenia odpłatności co wiąże się z faktem, iż rodzina wykazała się dochodem poniżej kryterium dochodowego, bądź trudną sytuacją rodzinną

- w 158 przypadkach umorzono nałożoną odpłatność z uwagi na okoliczności o których szczegółowo mówi Uchwała Rady Miasta Tychy nr XVI/326/20 z dnia 30 kwietnia 2020r.

Usamodzielnienie wychowanków z placówek

W roku 2022 placówki opuściło 26 wychowanków i rozpoczęło proces usamodzielnienia, z czego:

17 osób opuściło tyskie placówki opiekuńczo-wychowawcze: Placówkę Pieczy Zastępczej „Kwadrat”- 4 osoby, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 1 – 11 osób, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 2 – 2 osoby, (opiekunami usamodzielnienia zostali wyznaczeni wychowawcy placówek), z czego 15 osób podjęło współpracę z pracownikiem socjalnym Działu Pieczy Zastępczej

1 osoba opuściła inne placówki opiekuńczo - wychowawcze

8 osób opuściło Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze i Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii.

Łącznie proces usamodzielnienia rozpoczęło 25 osób, które opuściły różne typy placówek w roku 2022r. :

- 3 osoby skorzystały z pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej, średnio w wysokości po 1.782,00 zł,
- 3 osoby skorzystały z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w wysokości 7.839,00 zł

Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie i pieniężna na usamodzielnienie była realizowana zgodnie z planem usamodzielnienia z przeznaczeniem na poprawę warunków mieszkaniowych oraz zakup pomocy szkolnej, np. komputera.

Ponadto:

- pomoc na kontynuowanie nauki pobierało 13 wychowanków placówek.
- 5 osobom uchylono decyzje przyznające pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki. Głównym powodem było zaprzestanie kontynuowania nauki
- 3 osoby usamodzielniały się i zakończyły proces usamodzielnienia

Usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych

W roku 2022 w rodzinie zastępczej uzyskało pełnoletniość 6 osób.

Większość osób - 5 pozostało w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły nie dłużej jednak niż do 25 roku życia.

W roku 2022, 1 osoba skorzystała z pomocy na zagospodarowanie w formie pieniężnej. Pomoc ta była realizowana zgodnie z planem usamodzielnienia wszystkich wychowanków, objętych procesem usamodzielnienia. W większości pomoc ta była realizowana na poprawę warunków mieszkaniowych lub zakup pomocy naukowej w postaci komputera. Wysokość pomocy wynosiła do 1.782,00 zł.

4 osoby skorzystało z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie. Średnio wysokość tej pomocy wyniosła 3.921,00 zł. Pomoc ta była przeznaczona na zaspokojenie ważnej potrzeby życiowej, w tym: na poprawę warunków mieszkaniowych.

W roku 2022 łącznie procesem usamodzielnienia było objętych 50 osób opuszczające rodziny zastępcze, z czego:

- 9 osób mieszkających na terenie naszego miasta i otrzymujących pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki z naszego ośrodka
- 12 osób objętych procesem usamodzielnienia na terenie naszego miasta, którzy tu zamierzają się osiedlić, z nimi jest prowadzona praca socjalna oraz wywiady środowiskowe przez pracowników naszego ośrodka. Osoby te otrzymują świadczenie z innych powiatów.
- 26 osób, które nie otrzymują pomocy na kontynuowanie nauki, ale są w procesie usamodzielnienia
- 3 osób otrzymujących pomoc z tutejszego Ośrodka, ale mieszkających poza Tychami.

Ponadto na dzień 31.12.2022r. 48 wychowanków objętych procesem usamodzielnienia pozostaje w rodzinach zastępczych. Osoby mają wyznaczonych opiekunów usamodzielnienia, sporządzone programy usamodzielnienia. Wychowankowie nie otrzymują świadczeń na kontynuowanie nauki, ponieważ świadczenia na pokrycie kosztów zwianych z ich utrzymaniem otrzymują rodziny

zastępcze do czasu ukończenia nauki nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Mieszkanie chronione - treningowe

W 2022r. w mieszkaniach chronionych- treningowych w Tychach przebywało łącznie 11 osób w tym:

- 2 wychowanków rodziny zastępczej,
- 9 wychowanków placówek

Wszyscy mieszkańcy mają wyznaczonych opiekunów usamodzielnienia, sporządzone zostały indywidualne programy usamodzielnienia. Dodatkowo mieszkańcy podpisują regulamin pobytu w mieszkaniach chronionych- treningowych. Wychowankowie mają możliwość pozostania w mieszkaniu chronionym do czasu usamodzielnienia się, otrzymania mieszkania z zasobów gminy lub pozyskania środków na wynajem lokalu. Miesięczna opłata za pobyt ustalana jest na poziomie 10% dochodu własnego osoby w nim przebywającej, nie więcej jednak niż wynosi koszt utrzymania jednego mieszkańca zgodnie z Zarządzeniem nr 0050/20/2022 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 20 stycznia 2022 wynosił 317,02 zł miesięcznie.

Interwencje

Do działań o charakterze interwencyjnym zalicza się min. interwencyjne umieszczania dzieci w pogotowiach rodzinnych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Umieszczenia takie następują w wyniku bezpośredniego zagrożenia zdrowia, bezpieczeństwa czy też życia dziecka lub na postanowienie Sądu Rodzinnego z klauzulą natychmiastowej wykonalności. W 2022 roku umieszczono:

- 2 dzieci w pogotowiu rodzinnym
- 4 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej

Skierowania do Placówki Pieczy Zastępczej „Kwadrat”

W roku 2022 wydano 24 skierowań do placówki opiekuńczo – wychowawczej w Tychach. Umieszczono jedno dziecko w placówce opiekuńczo - terapeutycznej na

terenie innego powiatu. Na dzień 31.12.2022 r. na umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej oczekuje 3 rodzeństwa.

Ponadto ze względu na brak miejsc w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza Miastem Tychy umieszczono 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej, gdzie skierowanie wydały inne powiaty tj. powiat Zawierciański oraz powiat Buski.

II. Pomoc instytucjonalna

1. Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wsparcia Dziennego

Filia Placówki Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży „BAZA” Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach funkcjonuje na podstawie przepisów Ustawy o Pomocy Społecznej – w oparciu o rozdział 3 Ustawy o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz.U. z dnia 21 lipca 2011r.). Placówka przeznaczona jest dla 20 dzieci w wieku 7-16 lat z rodzin dysfunkcyjnych przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Celem działalności Placówki jest:

- wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji związanych z opieką i wychowaniem,
- pomoc psychologiczno – pedagogiczna,
- zapewnienie opieki i bezpieczeństwa w czasie wolnym,
- podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych,
- wspieranie w nauce i odrabianiu zadań domowych,
- indywidualna pomoc specjalistyczna,
- rozwijanie zainteresowań,
- współpraca ze środowiskiem rodzinnym i szkolnym,
- współpraca z organizacjami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.

„BAZA” Placówka Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach w ubiegłym roku objęła swoją opieką 76 dzieci z 56

środowisk- dane dotyczące obu Placówek, z czego przy ul. Batorego 57 – 50 dzieci z 40 środowisk, a przy ul. Katowickiej 229 – 26 dzieci z 16 środowisk. W Placówce zatrudnieni są: kierownik, psycholog, 4 wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy. W ramach prac społecznie - użytecznych zatrudnione były 2 osoby, współpracowaliśmy również z 8 wolontariuszami.

W 2022 roku do Placówki uczęszczało:

- 17 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z PPP (w tym 3 dzieci z ul. Katowickiej 229 i 14 z ul. Batorego 57),
- 14 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (w tym 3 dzieci z ul. Katowickiej 229 i 11 z ul. Batorego 57),
- 10 dzieci z opinia z PPP o dostosowaniu wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości dziecka (4 dzieci z ul. Katowickiej 229 i 6 z ul. Batorego 57),
- 9 dzieci objętych stałą kontrolą i leczeniem psychiatrycznym (1 dziecko z ul. Katowickiej 229 i 8 z ul. Batorego 57)
- 5 dzieci w trakcie diagnozy w PPP (2 dzieci z ul. Katowickiej 229 i 3 z ul. Batorego 57).
- 40 dzieci wychowujących się w rodzinach niepełnych, (10 dzieci z ul. Katowickiej i 30 dzieci z ul. Batorego 57)
- 34 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (19 – Batorego 57, 15 – Katowicka 229).

Do Placówki uczęszzczają w dużej mierze dzieci z rodzin nie korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, mających jednak problemy rodzinne i wychowawcze. Główne problemy z jakimi zmagają się nasi podopieczni wiążą się z ich zaburzonym zachowaniem wynikającym najczęściej z trudnej sytuacji rodzinnej – w wielu rodzinach naszych wychowanków występuje wielodzietność, niezaradność wychowawcza, samotne rodzicielstwo, zaburzone relacje rodzinne, problem alkoholowy. 40 dzieci objętych w ubiegłym roku opieką Placówki wychowywała się w rodzinach niepełnych (30 - Batorego 57, 10 – Katowicka 229), natomiast 34 dzieci w rodzinach, u których zauważa się problem alkoholowy (19 - Batorego 57, 15 –

Katowicka 229). Czynniki te były źródłem wielu sytuacji problemowych rodzin, z którymi nie potrafiły sobie poradzić bez wsparcia instytucjonalnego, w tym wsparcia Placówki.

W ocenie pracowników Placówki najważniejszymi obszarami do pracy z dziećmi w ubiegłym roku były:

- problemy emocjonalne, które utrudniały nawiązywanie poprawnych relacji rówieśniczych (niska samoocena, labilność emocjonalna, impulsywność),
- uzależnienia od portali społecznościowych i komunikatorów internetowych (ciągła potrzeba bycia online),
- brak kultury języka (używanie wulgaryzmów, slangu młodzieżowego, również w kontaktach z dorosłymi).

W ubiegłym roku Placówka realizowała następujące programy specjalistyczne:

- program profilaktyczno – edukacyjny „Bohater z natury”,
- program socjoterapeutyczny „W kręgu życia”,
- program metodą dobrego startu „Dobry start”,
- program zajęć dla rodziców „Ekorodzina”.

Celem zajęć profilaktyczno – edukacyjnych „Bohater z natury” było kształtowanie u dzieci poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego. Uczestnicy zajęć dowiedzieli się czym jest przyroda oraz jak o nią dbać. Dowiedzieli się jaki wpływ na otaczający nas świat ma człowiek oraz jak ważna jest ekologia. Dodatkowo dzieci utrwaliły wiedzę na temat segregacji śmieci, sposobów dbania o środowisko oraz wpływu zanieczyszczeń na otaczającą przyrodę. Ponadto przyswoili wiadomości na temat roli roślin i zwierząt w przyrodzie oraz stylu życia zgodnego z naturą. Jednym z założeń programu było propagowanie proekologicznego stylu życia poprzez zabawę i praktyczne działanie.

Równolegle z zajęciami profilaktyczno-edukacyjnymi realizowane były zajęcia socjoterapeutyczne pod nazwą „W kręgu życia” mające na celu konstruktywną socjalizację dziecka oraz wyeliminowanie postaw aspołecznych. Wychowankowie

mieli możliwość nauczenia się jak: bezpiecznie korzystać z technologii informatycznych, rozpoznawać zagrożenia wynikające ze stosowania środków odurzających, rozwiązywać konstruktywnie konflikty i zachowywać się asertywnie, radzić sobie w trudnych sytuacjach i gdzie szukać pomocy. Ponadto na zajęciach poruszona została tematyka dotycząca poczucia własnej wartości, rozpoznawania emocji oraz właściwego ich odreagowywania.

Zajęcia z „Dobrego Startu” dzięki swej atrakcyjnej formie pobudzały dzieci do aktywnego działania i uczenia się niezbędnych umiejętności, do osiągnięcia ogólnie pojętego sukcesu szkolnego. Wychowankowie regularnie uczestniczący w zajęciach poprawili swoją sprawność ruchową, usprawnili kaligrafię oraz umiejętności dodawania i odejmowania, poprawiając tym samym tempo pracy. Udział w zajęciach dodał im pewności siebie i odwagi w prezentowaniu swoich umiejętności w szkole, na forum klasy. Zajęcia były skierowane do dzieci młodszych do 11 roku życia, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W Placówce Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży „Baza” prowadzone były również zajęcia arteterapeutyczne pobudzające wszechstronny rozwój dzieci. Charakter warsztatowy pozwalał uczestnikom obniżyć napięcie, swobodniej wypowiadać się werbalnie i poprzez sztukę, ułatwić nawiązywanie kontaktów rówieśniczych oraz podnieść poziom samoakceptacji. Dodatkowo zajęcia zostały wzbogacone o elementy ruchu scenicznego i naturalnego z elementami autoprezentacji. Zabawowy charakter zajęć odbywał się przy maksymalnym zaangażowaniu pracy z ciałem i wyobraźnią, a minimalnym wykorzystaniu rekwizytów i dodatkowych materiałów plastycznych, ograniczając się jedynie do najbardziej niezbędnych. Pozwoliło to w myśl edukacji ekologicznej ograniczyć ilość odpadów do minimum. Urozmaiceniem zajęć było również wprowadzenie elementów bajko-terapii oraz umożliwienie chętnym dzieciom prowadzenia samodzielnego zajęć plastycznych według ich własnego pomysłu.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych Placówka prowadziła również zajęcia dla chętnych rodziców wychowanków, w tym roku pod hasłem „EkoRodzina”. Celem realizowanego programu było zwiększenie świadomości ekologicznej rodziców oraz zachęcenie ich do przekazywania dobrych nawyków swoim dzieciom. Podczas zajęć rodzice chętnie wypowiadali się,

dopytywali i dzielili stosowanymi w domu rozwiązaniami. Dzięki uczestnictwu w zajęciach rodzice wzmocnili poczucie współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego oraz potrzebę przekazania tej wiedzy dzieciom. Trzy bloki tematyczne odbyły się podczas spotkań rodzinnych na terenie Placówki: pikniku, spotkania andrzejkowego oraz spotkania opłatkowo-sylwestrowego. Rodzice utrwalili wiedzę na temat ochrony środowiska, poznali zasady idei zero waste, wymienili się przepisami wzmacniającymi odporność oraz dowiedzieli się jak w 10 krokach zmienić swoje nawyki. Uczestnicy spotkań wykazywali się dużą aktywnością podczas zajęć. Podjęte działania wpłynęły znacząco na rozwój proekologicznych postaw rodziców w ich codziennym życiu.

Placówka oprócz w/w zajęć, oferowała również wychowankom wiele ciekawych, rozwijających pasje i zainteresowania aktywności tj. zajęcia taneczne na kinect, zajęcia sportowo-rekreacyjne, zajęcia komputerowe oraz ruchowe na świeżym powietrzu. Dzięki tej różnorodności dzieci rozwijały posiadane już wcześniej umiejętności i odkrywały ukryte talenty, poznawały swoje mocne strony, nabierały odwagi do podejmowania decyzji i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym (grupa rówieśnicza, szkolna, rodzinna). Wychowankowie otrzymywali dyplomy i nagrody za dobre zachowanie, frekwencję i aktywność w Placówce, co wpływało pozytywnie na motywację dzieci do dobrego zachowania, uczestniczenia w zajęciach i działalności na rzecz Placówki. Celebrowaliśmy także urodziny wychowanków, składając im życzenia oraz wręczając drobne upominki.

W styczniu odbyło się spotkanie karnawałowe z rodzicami, podczas którego dzieci zaprezentowały Jasełka o Bożym Narodzeniu. Dla dzieci zorganizowany był również bal karnawałowy z konkursami i zabawami. Z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka wychowankowie wręczyli seniorom z Dziennego Domu Pomocy Społecznej „Wrzos” antyramę z samodzielnie ułożonymi życzeniami okolicznościowymi.

W okresie ferii zimowych zorganizowane zostały:

- wyjście do kina na film „Skarb Mikołajka”,
- wycieczka do „JumpWorld” i Centrum Rozrywki Guliwer,
- wyjazd na kulig i ognisko do Wisły Czarne z dziećmi oraz z rodzicami, którzy w zeszłym roku uczestniczyli w zajęciach dla rodziców,

- wyjście do McDonald's dla dzieci występujących w jasełkach,
- spotkanie z dzielnicowym na temat bezpiecznych zachowań podczas ferii zimowych.

W czerwcu z okazji Dnia Dziecka, Dnia Matki oraz Dnia Ojca odbył się piknik rodzinny, podczas którego wychowankowie przedstawili przygotowane występy słowno-muzyczne, składali rodzicom życzenia i wręczali upominki. Podczas pikniku chętni rodzice i ich dzieci uczestniczyli w grach i zabawach z nagrodami, tworzyli bańki mydlane, częstowali się kielbaską z grilla i napojami.

W okresie wakacji letnich odbyło się pięć całodniowych wycieczek (3 autokarowe, 2 środkami komunikacji miejskiej):

- Ustroń – Czantoria,
- Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach oraz Kolejkowo w Gliwicach,
- Ogrody Kapiasa w Goczałkowicach- Zdroju,
- Dream Park w Ochabach Wielkich,
- Planetarium Śląskie w Chorzowie.

Poza wycieczkami całodniowymi w okresie wakacji wychowankowie uczestniczyli również w wyjściach zorganizowanych:

- Basen,
- OW Paprocany,
- Ninja Park w Tychach,
- Kino („Lena i Śnieżek”),
- Park linowy Paprocany.

Dzięki uczestnictwu w wycieczkach i wyjściach zorganizowanych dzieci miały możliwość sprawdzenia się w innych niż codzienne sytuacjach. Uczyły się wzajemnej odpowiedzialności i aktywnego spędzania czasu wolnego. Łącznie na organizację wypoczynku letniego i wyjść zorganizowanych przeznaczono 17 999,40zł. Z wyjazdów wakacyjnych skorzystało 46 dzieci. Natomiast z półkolonii letnich skorzystało 51 dzieci . W pierwszym tygodniu wakacji odbyły się również w obu lokalizacjach spotkania wychowanków z dzielnicowymi na temat bezpiecznych wakacji. Na zakończenie wakacji odbył się również piknik integracyjny dla dzieci z obu Placówek.

Dodatkowo po rozpoczęciu roku szkolnego zorganizowane zostały wyjścia:

- w Dniu Edukacji Narodowej do Ninja Parku w Tychach,
- z okazji Św. Mikołaja do kina („Uwolnić Polly”),
- w okresie międzyświątecznym do bawialni „Małolatek” oraz na kręgielnię „U Przewoźnika” w Tychach.

W Placówce kierownik, wychowawcy, psycholog prowadzili również pogadanki grupowe, jak i indywidualne rozmowy z dziećmi. Tematyka tych zajęć była zgodna z celami zawartymi w Indywidualnych Programach Wsparcia oraz bieżącymi potrzebami wychowanków. Wychodząc z tych założeń indywidualne rozmowy przeprowadzone z dziećmi dotyczyły m.in. sytuacji wzbudzających niepokój dzieci, umiejętności współpracy, trudności szkolnych, trudności w nawiązywaniu relacji rówieśniczych, higieny osobistej, pozytywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, motywowania do podejmowania różnych działań, odrabiania zadań domowych oraz poprawnego zachowania, empatii, okazywania szacunku innym dzieciom, kulturalnego zachowania w różnych sytuacjach społecznych, osiągnięć dzieci, kradzieży. Pogadanki grupowe z dziećmi dotyczyły przede wszystkim zachowania bezpieczeństwa w świetlicy oraz poza Placówką, zasad pracy w grupie, okazywania szacunku rówieśnikom i osobom dorosłym, zasad kulturalnego zachowania się itp. Dzieciom mającym trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności edukacyjnych udzielano pomocy poprzez organizowanie indywidualnej nauki, odrabiania zadań domowych, zajęć wyrównawczych pod opieką wychowawców i wolontariuszy. Dodatkowo wychowankowie byli wdrażani do samodzielności poprzez rozmowy mobilizujące do codziennego, systematycznego odrabiania zadań domowych oraz poprawy frekwencji szkolnej. Poprzez systematyczne zajęcia korygujące, wyrównujące braki szkolne – u wszystkich wychowanków odnotowano znacząco poprawę ocen szkolnych (wzrost średniej, wzrost motywacji do nauki, doświadczenie sukcesu – myślenie "jestem w stanie się nauczyć"), zmniejszenie ilości wagarów. W celu udzielenia skutecznego i kompleksowego wsparcia regularnie kontaktowali z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, kuratorami.

Pracownicy Placówki uczestniczyli w ubiegłym roku w 10 szkoleniach i konferencjach. Dodatkowo Placówka współpracowała z Tyskim Centrum Wolontariatu oraz kołem wolontariatu II Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Tychach, dzięki czemu 8 wolontariuszy odbywało wolontariat w Placówce (1 - Katowicka 229, 7 – Batorego 57).

W kwietniu 2022r. przeprowadzony został remont placu zabaw na terenie ogródka przy ul. Batorego 57 za kwotę 7499,19zł. Dzieci mogą obecnie bezpiecznie korzystać ze wszystkich urządzeń znajdujących się na placu zabaw. W miesiącu maju odbył się również remont Placówki przy ul. Katowickiej 229 (malowanie pomieszczeń, malowanie drzwi do toalet, regulacja drzwi) za kwotę 10 086,00zł.

Filia Placówki przy ul. Katowickiej 229 została wyposażona w nowy stół do piłkarzyków oraz profesjonalną maszynkę do waty cukrowej. Natomiast do Placówki przy ul. Batorego 57 zakupiony został telewizor.

W ubiegłym roku wydano łącznie 8 362 posiłków za kwotę 25 086,00zł. , z czego przy ul. Batorego 57 – 4 973 posiłków za kwotę 14 919,00zł., a przy ul. Katowickiej 229 – 3 389 posiłków za kwotę 10 167,00zł. Z dożywiania w ubiegłym roku skorzystało 76 dzieci. W grudniu zorganizowany został również obiad wigilijny dla wychowanków połączony z wręczeniem upominków świątecznych. Spotkania odbyły się oddzielnie dla obu Placówek w formie cateringowej.

2. Noclegownia Miejska

Noclegownia Miejska w Tychach realizuje zadania gminy o charakterze obowiązkowym. Placówka świadczy usługi bezdomnym mężczyznom z terenu miasta Tychy. Zapewnia 54 miejsc noclegowych stacjonarnych. Dodatkowo jedna 6 osobowa sala przekształcona została na salę izolacyjną. W okresie jesienno-zimowym tj. od października 2022r do kwietnia 2023r pełni ona funkcję Ogrzewalni. Ogółem placówka ma 60 miejsc noclegowych.

Głównym celem Noclegowni Miejskiej w Tychach jest ochrona zdrowia i życia osób bezdomnych. Placówka ma za zadanie zabezpieczyć podstawowe potrzeby życiowe

bezdomnych przebywających na terenie miasta Tychy w postaci: schronienia, posiłku, kąpieli oraz zmiany odzieży.

Praca socjalna z osobami bezdomnymi polega przede wszystkim na:

- przeciwdziałaniu zjawisku bezdomności,
- mobilizowaniu do wyjścia z uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- złożeniu wniosku o przydział mieszkania,
- informowania o bezpłatnych poradach prawnych,
- odtwarzaniu dokumentów/ dowód osobisty, świadectwa pracy, świadectwa szkolne/,
- Kontakt z Urzędem Pracy,
- mobilizowaniu i poszukiwaniu pracy,
- dostęp do służby zdrowia,
- pomocy w ustaleniu stopnia niepełnosprawności,
- pomocy w ustaleniu świadczeń z ZUS,
- umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej,
- wzmacnianiu osób w poszukiwaniu swoich własnych zasobów i możliwości w drodze do usamodzielnienia.

Osoby bezdomne mają za zadanie ściśle współpracowanie z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej oraz przestrzegania regulaminu obowiązującego na terenie Noclegowni Miejskiej w Tychach.

W miesiącach od stycznia do grudnia 2022r Noclegownia Miejska udzieliła pomocy 131 osobom bezdomnym. Schronienie osobom bezdomnym jest udzielane bezpłatnie i nie jest wymagana decyzja administracyjna na pobyt.

W 2022r z miejsca noclegowego korzystała jedna osoba spoza terenu Gminy Tychy tj. z gminy Kobiór, z którą zostało zawarte porozumienie na udzielenie 1 miejsca noclegowego dla osoby bezdomnej oraz 23 osoby spoza gminy Tychy (pobytu na jedną noc).

Sytuacja finansowa osób korzystających z pomocy Noclegowni Miejskiej w Tychach przedstawiała się następująco:

- 10 osób posiadało własne świadczenia w postaci emerytury lub renty,
- 22 osoby korzystają z zasiłku stałego,
- 1 osoba otrzymywała świadczenie ZUS z uzupełnionym zasiłkiem stałym
- 23 osobom wypłacono świadczenie w postaci zasiłku okresowego,
- 8 osobom została udzielona pomoc w postaci prawa dostępu do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych

Od stycznia do grudnia 2022r na terenie Noclegowni Miejskiej w Tychach zmarła jedna osoba, którym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach organizował pochówek.

Spośród podopiecznych Noclegowni mieszkanie z zasobów gminy otrzymała 1 osoba. Trzy osoby zostały umieszczone w DPS. Trzem osobom udało się opuścić Noclegownię i wynająć kwaterę.

W 2022r po zaleceniach Komisji Rewizyjnej wprowadzono w dokumentacji Noclegowni elektroniczny rejestr osób bezdomnych , które korzystały z pomocy Noclegowni. Wprowadzono również listy obecności, na których osoby korzystające z Noclegowni zaznaczają własnoręcznie swoją obecność podpisem. Mając na uwadze potrzeby osób bezdomnych Noclegownia Miejska zakupiła elektryczną oraz ogrodową suszarkę do prania.

Na terenie Noclegowni od grudnia 2022r nastąpiła zmiana systemu grzewczego oraz zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową tzn. Noclegownia została podłączona już do miejskiej sieci grzewczej oraz w okresie grzewczym dostarczana jest także ciepła woda użytkowa .

Od stycznia 2022r zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoby bezdomne korzystają na terenie Noclegowni z jednego gorącego posiłku.

Posiłki są finansowane na podstawie decyzji z wieloletniego programu rządowego „ Posiłek w szkole i w domu” bezpłatnie oraz z jednego gorącego posiłku za częściową

odpłatnością. Pomocą objęto 73 osoby (68 bezpłatnie z programu i 5 z odpłatnością).

Na terenie placówki zorganizowane zostało śniadanie wielkanocne, w którym uczestniczyło 37 osób. Dodatkowo został zamówiony obiad w formie drugiego dania na dwa dni świąteczne dla osób bezdomnych przebywających w Noclegowni.

W okresie świąt Bożego Narodzenia 55 osób skorzystało z poczęstunku Wigilijnego. Dostarczył również w dzień Wigilii dodatkową zupę dla osób bezdomnych, które przyszły na poczęstunek. W pierwszy i drugi dzień świąt Bożego Narodzenia zamówiono dodatkowo obiady w formie drugiego dania oraz produkty żywnościowe.

W okresie od stycznia do grudnia 2022 roku w poszczególnych miesiącach przebywała następująca liczba osób, która przełożyła się na osobodni :

Miesiące w 2022r	Ilość osób
Styczeń	53
Luty	59
Marzec	54
Kwiecień	59
Maj	49
Czerwiec	43
Lipiec	50
Sierpień	43
Wrzesień	52
Październik	50
Listopad	60
Grudzień	68

Rozpiętość wiekowa osób bezdomnych korzystających z Noclegowni Miejskiej w Tychach przedstawia się następująco:

Przedział wiekowy	Ilość osób
18 - 29	16
30 - 40	26
41 - 50	20
51 - 60	32
61 - 70	31
70 +	6

Wśród osób bezdomnych przebywających lub zgłaszających się do Noclegowni Miejskiej w Tychach wzrasta liczba osób, u których występują złożone dolegliwości zdrowotne. Najczęściej są to choroby układu krążenia, układu oddechowego, narządu ruchu. Schorzenia te spowodowane są zwykle przez niezdrowy tryb życia, używki (w tym głównie alkohol), przebywanie w skrajnych warunkach atmosferycznych, brak systematyczności w leczeniu zdiagnozowanych wcześniej chorób, unikanie kontaktów ze służbą zdrowia.

W przypadku osób chorych i niepełnosprawnych głównym elementem pracy z nimi jest:

- pomoc w uzyskaniu dostępu do usług służby zdrowia,
- pomoc w kontaktach z lekarzem,
- pomoc w umawianiu wizyt w poradni podstawowej opieki zdrowotnej oraz w poradniach specjalistycznych,
- transport do lekarza pierwszego kontaktu i specjalisty,
- monitorowanie systematycznego leczenia i zażywania lekarstw,
- pomoc w organizacji pobytu w szpitalu.

Bezdomni, których stan zdrowia znacznie się pogorszył uzyskują pomoc w skompletowaniu i złożeniu wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Osoby te, po przyznaniu umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności, niezdolne do pracy, mogą ubiegać się o pomoc finansową z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach w postaci zasiłku stałego wraz z opłatą składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zasiłek stały i składka zdrowotna są przyznawane na okres trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Klienci, którzy nie posiadają własnego dochodu a wymagają systematycznego leczenia, stosowania lekarstw lub innych środków medycznych (opatrunki, bandaże itp.), mogą starać się o pomoc w postaci zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby, lub zasiłku celowego na pokrycie kosztów leków oraz leczenia. W przypadku bezdomnych nieposiadających ubezpieczenia zdrowotnego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach wydaje decyzję przyznającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowaną ze środków publicznych. Decyzja taka jest wydawana na okres 90 dni.

Pomimo dużego wkładu pracowników placówki w poprawę funkcjonowanie bezdomnych oraz polepszenia ich stanu zdrowia, często osoby przyjmowane do Noclegowni Miejskiej po leczeniu w szpitalu i wymagają dalszego leczenia w poradniach podstawowej opieki medycznej i w poradniach specjalistycznych. Bezdomni trafiający do Noclegowni są zwykle zaniedbani higienicznie, skarżą się na różnego rodzaju dolegliwości. W takich przypadkach staramy się motywować osobę do udania się na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu. Jednocześnie wspomagamy osoby w umówieniu wizyty u lekarzy specjalistów.

Wśród osób bezdomnych znajdują się także osoby będące pod opieką Poradni Zdrowia Psychicznego. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia podopiecznych wzywane jest pogotowie ratunkowe.

Osoby bezdomne mogą również liczyć na pomoc w skompletowaniu i złożeniu wniosku o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Wszyscy podopieczni Noclegowni Miejskiej w Tychach wymagający pomocy w zakresie pielęgnacji, utrzymywania higieny osobistej, przygotowania posiłków, w szczególności osoby niesamodzielne i niezaradne życiowo otrzymują na bieżąco pomoc w tym zakresie. W sytuacjach wymagających specjalistycznej pomocy

usługowej osoby są kierowane do schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W 2022 roku sytuacja mężczyzn bezdomnych przebywających w poszczególnych miesiącach w Schronisku z usługami opiekuńczymi przedstawiała się następująco:

Miesiąc 2022 roku	Liczba osób przebywających
Styczeń	1
Luty	2
Marzec	2
Kwiecień	1
Maj	2
Czerwiec	2
Lipiec	3
Sierpień	3
Wrzesień	2
Październik	3
Listopad	3
Grudzień	3

3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Podstawowym zadaniem Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tychach jest zapewnienie pomocy osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności. Ośrodek realizował zadania poprzez udzielanie specjalistycznej pomocy psychologicznej, socjalnej, pomocy w ramach schronienia oraz pomocy w formie przyznania miejsc w mieszkaniach chronionych treningowych na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

W okresie sprawozdawczym udzielano wsparcia w formie osobistych konsultacji, interwencji jak również przy użyciu zdalnych środków komunikacji- telefonicznie. Schronienie w OIK dostępne było całą dobę.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tychach skorzystały 272 osoby (osoby liczone jeden raz bez względu na to z ilu form wsparcia skorzystały). Problemem dominującym z jakim zgłaszano się do Ośrodka była przemoc w rodzinie. W okresie sprawozdawczym było to 105 osób. Drugim wiodącym problemem była bezdomność- 29 osób. Przyczyny zgłoszeń do OIK obrazuje poniższa tabela.

Zestawienie liczbowe - przyczyny zgłoszeń do OIK

L.p	Główne przyczyny zgłoszenia się do OIK w okresie I-XII 2022r.	Liczba osób
1.	Przemoc w rodzinie	105
2.	Rozwód/rozstanie	18
3.	Uzależnienie	6
4.	Śmierć bliskiej osoby- żałoba	10
5.	Choroba	5
6.	Choroba bliskiej osoby	9
7.	Bezdomność	29
8.	Trudności wychowawcze	6
9.	Niespodziewane wydarzenie losowe (np. wypadek)	0
10.	Nagła utrata pracy/przejście na emeryturę	0
11.	Kłęski spowodowane przez naturę lub człowieka	0
12.	inne powody	84
Razem:		272

Ww. osoby otrzymały wsparcie zgodnie z potrzebami.

Pomoc w formie schronienia - pobyt w hostelu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielał pomocy w ramach interwencji kryzysowej w tym w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia udzielał schronienia w hostelu. OIK dysponuje 30 miejscami noclegowymi tj. 27 miejscami w ramach hostelu oraz 3 miejscami w mieszkaniach chronionych treningowych.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w ramach schronienia skorzystały 53 osoby tj. 23 kobiety, 2 mężczyzn i 28 dzieci.

- W związku z przemocą w rodzinie z tej formy pomocy skorzystało – 19 osób w tym 8 kobiet, 11 dzieci.
- W związku z bezdomnością - 26 osób w tym 11 kobiet, 1 mężczyzna i 14 dzieci.
- W związku z innymi powodami- 8 osób w tym 4 kobiety i 1 mężczyzna i 3 dzieci.

Dla w/w osób oprócz schronienia zapewniono:

- możliwość przygotowania posiłków w kuchni Ośrodka
- wsparcie psychologiczne
- wsparcie w ramach pracy socjalnej
- opiekunki OIK przeprowadziły 182 treningi czystości.

Zestawienie liczbowe osób w hostelu OIK na dzień 31 grudnia 2022 r.

		kobiety	mężczyźni	dzieci
Stan na dzień 31.12.2021 r.	Liczba osób - 5	2	1	2
I/2022– XII/2022r.	Przyjęto łącznie 48 osób	21	1	26
I/2022– XII/2022r.	Odeszło łącznie 42 osoby	20	1	21
Stan na dzień 31.12.2022 r.	Liczba osób- 11	3	1	7

Pomoc w ramach mieszkań chronionych treningowych

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie pobytu w mieszkaniach chronionych treningowych skorzystało 9 osób w tym 3 kobiety, 1 mężczyzna i 5 dzieci.

Mieszkanie chronione treningowe jest formą pomocy przygotowującą osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniu chronionym treningowym zapewniono usługi bytowe, podejmowano działania w kierunku rozwijania i utrwalanie samodzielności, pełnienia ról społecznych. Działania te miały na celu umożliwienie prowadzenia samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Ośrodek dysponuje trzema miejscami w dwóch mieszkaniach chronionych treningowych.

Zestawienie liczbowe osób w mieszkaniach chronionych treningowych OIK na dzień 31 grudnia 2022 r.

		kobiety	mężczyźni	dzieci
Stan na dzień 31.12.2021	Liczba osób - 2	1	0	1
I/2022– XII/2022r.	Przyjęto łącznie -7 osób	2	1	4
I/2022– XII/2022r.	Odeszło łącznie - 4 osoby	2	0	2
Stan na dzień 31.12.2022	Liczba osób - 5	1	1	3

Działania psychologiczne w Ośrodku Interwencji Kryzysowej

Pomoc psychologiczna

Zadaniem pomocy psychologicznej jest zapewnienie osobom w kryzysie wsparcia emocjonalnego i odzyskanie poczucia bezpieczeństwa a przede wszystkim przywrócenie równowagi psychicznej oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. W okresie sprawozdawczym z pomocy psychologicznej skorzystało 212 osób, udzielono 976 konsultacji.

Psycholodzy podejmowali działania interwencyjne, udzielali poradnictwa indywidualnego, rodzinnego. Pomoc udzielana była podczas osobistych spotkań w siedzibie Ośrodka, w razie potrzeby również w miejscu zamieszkania jak również w razie potrzeby w formie zdalnej - konsultacje telefoniczne.

Grupa wsparcia

W marcu 2022r. oraz we wrześniu 2022 r. ogłoszony został nabór do dwóch grup wsparcia: dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz dla osób w kryzysie. W związku z faktem, iż nie było wystarczającej liczby osób chętnych do udziału nie uruchomiono grupy dla osób doświadczających przemocy. Grupa wsparcia dla osób w kryzysie rozpoczęła się we wrześniu. W roku sprawozdawczym odbyło się 7 spotkań, udział wzięło 6 osób. Grupa miała charakter otwarty, chętne osoby mogły do niej dołączyć na każdym etapie jej trwania.

Psychoedukacja dla mieszkańców OIK

W Ośrodku przeprowadzono zajęcia psychoedukacyjne dla mieszkańców Ośrodka

- „Pozytywna dyscyplina”- udział wzięły 4 kobiety i 7 dzieci
- „Empatia wychodzi na plus”- udział wzięły 2 kobiety i 1 mężczyzna.

Szkolenia i warsztaty dla pracowników tyskich instytucji działających na rzecz rodziny

Pracownicy OIK w okresie od 1 stycznia- 31 grudnia 2022r. zorganizowali szkolenia i warsztaty dla pracowników tyskich instytucji działających na rzecz rodziny. Warsztaty obejmowały tematykę kontaktu z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie w kontekście procedury „Niebieskie Karty”, udział wzięło 67 osób.

- dla pracowników MOPS- udział wzięło 6 osób,
- dla funkcjonariuszy Policji - udział wzięło 14 osób,
- dla pedagogów szkolnych – udział wzięło 10 osób,
- dla pracowników służby zdrowia- udział wzięło 37 osób.

Wsparcie socjalne

Pracownicy socjalni Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielali poradnictwa socjalnego w ramach konsultacji osobistych oraz telefonicznych. Podejmowali interwencje kryzysowe, informowali o dostępnej pomocy w ramach pracy Ośrodka, o pomocy ze strony MOPS.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022r. udzielono 41 konsultacji socjalnych dla 38 osób. Ponadto wsparciem w ramach pracy socjalnej zostali objęci mieszkańcy hostelu oraz mieszkań chronionych treningowych.

Upowszechnianie wiedzy na temat interwencji kryzysowej

Jednym z zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej jest upowszechnianie wiedzy na temat interwencji kryzysowej. W okresie sprawozdawczym :

- Ośrodek włączył się w obchody „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem” obchodzonym w dniach 21-27.02.2022r.,
- w dniu 29.03.2022r. w prasie „Twoje Tychy” ukazał się artykuł „Wsparcie dla osób w kryzysie” dotyczący grupowych form wsparcia proponowanych w OIK i pomocy dla osób w kryzysie,
- w dniu 11.04.2022r. na antenie Radia Eska Śląsk wyemitowano wywiad przeprowadzony z kierownikiem oraz psychologiem OIK na temat interwencji kryzysowej i pomocy świadczonej w Ośrodku,
- OIK dwukrotnie w ciągu roku – w marcu i wrześniu, przekazał informację o organizowanych grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz dla osób w kryzysie do instytucji zajmujących się pomocą rodzinie między innymi do :MOPS, do placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, do Prokuratury, Sądu, Komendy Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, tyskich parafii Jak również zwrócono się do Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia UM Tychy o rozpropagowanie w dostępnych kanałach informacji o grupowych formach wsparcia. Dzięki temu informacja ukazała się facebooku, na stronach internetowych UM Tychy, noweinfo, mojetychy, tychy24.net.
- OIK uruchomił pomoc psychologiczną w soboty. O możliwym wsparciu informacja ukazała się na stronie internetowej UM Tychy oraz MOJE TYCHY-facebook, na Instagramie.

- w dniu 02.11.2022r. na antenie Radia Eska Śląsk wyemitowano kolejny wywiad z pracownikami OIK, z psychologiem oraz pracownikiem socjalnym koordynatorem grup roboczych działających w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
- w dniu 14.11.2022r. OIK wziął udział w Konferencji „Bezpieczny senior w Tychach”. Psycholog Ośrodka wygłosiła prelekcję dla 80 uczestników Konferencji na temat przemocy w rodzinie i pomocy dostępnej w OIK
- w ramach Kampanii „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży” (od 1-19 listopada 2022 r.) Ośrodek przygotował artykuł na temat empatii oraz materiały w formie plakatów, które rozdysponowano na terenie miasta.

Koordinowanie prac grup roboczych Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego:

Rolą Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Tychach jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, pomoc osobom i rodzinom i grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężaniu ich problemów, efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu, jak również współdziałanie w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z innymi podmiotami oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie umożliwia tworzenie w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych zajmujących się przypadkami występowania przemocy w rodzinie. W Tychach pracę grup roboczych organizują koordynatorzy grup roboczych, którymi są pracownicy socjalni Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS.

W ramach prac grup roboczych współpracowano z pracownikami socjalnymi, dzielnicowymi, kuratorami sądowymi, asystentami rodzin, przedstawicielami oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia,

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022r. do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 255 Niebieskich Kart. Odbyło się 580 posiedzeń grup roboczych. Sporządzono 88 Niebieskich Kart „C” z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie oraz 37 Niebieskich Karty „D” z osobami podejrzаныmi o stosowanie przemocy w rodzinie.

Kadra Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz formy doskonalenia zawodowego

W okresie sprawozdawczym w Ośrodku zatrudnionych było 11 osób w tym kierownik, trzech psychologów (od stycznia do maja 2022r. 2 psychologów pracowało w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 czerwca jeden z psychologów pracuje w pełnym wymiarze, drugi w wymiarze ½ etatu, trzeci od września w wymiarze ½ etatu,) trzech pracowników socjalnych- koordynatorów grup roboczych Niebieskich Kart, cztery opiekunki. Dodatkowo na podstawie umowy zlecenia zatrudniony był konserwator .

W okresie od 24.03.2022 r. do 08.09.2022 r. w ramach wolontariatu z Ośrodkiem współpracował psycholog, który świadczył pomoc psychologiczną 1 raz w tygodniu w wymiarze 3 godzin.

Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w okresie sprawozdawczym uczestniczyli w:

- Konferencji „Tworzenie lokalnych systemów ochrony dzieci przed krzywdzeniem, z uwzględnieniem dzieci i młodzieży w sytuacji konfliktu zbrojnego i uchodźstwa” (2 osoby)
- Ogólnopolskiej Konferencji „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem” (2 osoby)
- szkoleniu „Praca z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie” (1 osoba)
- wykładzie „ Brak empatii rodzi przemoc” (2 osoby),
- Ogólnopolskiej konferencji „Nie otwieraj drzwi PRZEMOCY” (2 osoby),
- szkoleniu „Dziecko jako ofiara przemocy w rodzinie- sytuacja psychologiczna, kontakt, procedura „Niebieskie Karty” (1 osoba).

Ponadto psychologowie OIK podnoszą swoje kwalifikacje we własnym zakresie. Dwóch psychologów uczestniczy w kursie psychoterapii w podejściu zintegrowanym systemowo- eriksonowskim, trzeci z psychologów uczestniczy w kursie psychoterapii w podejściu psychodynamicznym.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w czerwcu 2022r. zakwalifikował się do projektu „Dziecko w Centrum- tworzenie lokalnych polityk ochrony dzieci przed krzywdzeniem”. Działania w ramach projektu rozpoczęły się w lipcu 2022r., kontynuowane będą w roku 2023. W projekcie udział bierze psycholog OIK.

Nieodpłatna pomoc prawna

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Tychach, na podstawie porozumienia z Gminą Miasta Tychy reprezentowaną przez Prezydenta Miasta Tychy Andrzeja Dziubę funkcjonuje od poniedziałku do piątku, 4 godziny dziennie, punkt nieodpłatnego

poradnictwa prawnego, gdzie wsparcia udzielono osobom z terenu miasta w tym korzystającym z pomocy OIK.

III. Dział Świadczeń Rodzinnych

Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych zajmuje się realizacją poniższych ustaw tj.: ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 114 ze zm.), ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Z 2015 roku poz. 859), ustawa z dnia 4 kwietnia o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z dnia 30.04.2014 poz. 567), ustawa z dnia 4 listopada 2016 r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa z dnia 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z dnia 2016 r poz.195 ze zm.), ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U.z 2020 r., poz 374, z póź. zm.), ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym, ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Funkcjonujący aktualnie system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. i jest zadaniem zleconym gminie.

Świadczenia rodzinne są obowiązkowymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe trwające od 1 listopada do 31 października następnego roku.

Rodzaje świadczeń

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom do ukończenia 18 roku życia lub 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 674,- zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, nie przekracza kwoty 764 ,- zł.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia
- 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Kwota roczna wypłaconych zasiłków rodzinnych – 2.075.494,- zł

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z określonych tytułów.

W 2022 roku wypłacono następujące ilości poszczególnych dodatków:

- **urodzenia dziecka** (1000 zł na dziecko, zgodnie z zapisami ustawy, jest to świadczenie jednorazowe); jednak dla mieszkańców gminy Tychy od 31 marca 2006 r. wynosi on 1500 zł (500 zł pokrywane ze środków własnych gminy, zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Nr 0150/XLII/797/06 z dnia 26 stycznia 2006r. w sprawie podniesienia kwot dodatków do zasiłku rodzinnego) – dla 67 dzieci, kwota 67.000,- zł (oraz 33.000 - zł ze środków gminy).
- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** dla 18 osób, kwota roczna 77.472 - zł. (świadczenie przysługuje w wysokości 400 ,- zł miesięcznie wypłacane przez 24 miesiące, obowiązuje kryterium dochodowe 674 zł na osobę w rodzinie, bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego wnioskodawca musi pozostawać w

stosunku pracy przez okres 6 miesięcy oraz posiadać zgodę pracodawcy na urlop wychowawczy).

- **samotnego wychowywania dziecka** dla 130 osób, kwota 297.805,- zł. (przysługuje w wysokości 170,- zł miesięcznie na dziecko nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci, obowiązuje kryterium dochodowe 674,- zł na osobę w rodzinie).
- **wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** dla 371 osób na kwotę 398.615,- zł. (dodatek przysługuje w wysokości 95,- zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego, obowiązuje kryterium dochodowe 674,- zł na osobę w rodzinie).
- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** dla 233 osób na kwotę 243.742,- zł. dodatek w wysokości 60,- zł do 5 roku życia i 80,- zł na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia, obowiązuje kryterium dochodowe 764,- zł na osobę w rodzinie oraz posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności dziecka).
- **rozpoczęcia roku szkolnego** dla 2.432 dzieci , na kwotę 108.690,-zł. (dodatek przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego w wysokości 100,- zł, obowiązuje kryterium dochodowe 674,- zł na osobę w rodzinie).
- **podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania** - na zamieszkanie dla 221 dzieci na kwotę 15.325,- zł. (dodatek wynosi 90,- zł na dziecko, jeżeli uczy się w szkole ponadgimnazjalnej lub szkole artystycznej w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, obowiązuje kryterium dochodowe 674,- zł na osobę w rodzinie).
- **świadczenie rodzicielskie** - przysługuje osobom które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego (nie obowiązuje tu kryterium dochodowe). Dla 118 osób w wysokości 1000,- zł na kwotę 1.288.022,- zł.

Korzystanie z dodatków uzależnione jest od posiadania prawa do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

2. Świadczenia opiekuńcze

- **Zasiłek pielęgnacyjny** - przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i osobie która ukończyła 75 lat, nie obowiązuje kryterium dochodowe. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 215,84,- zł miesięcznie.

- kwota wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych 6.308.882,- zł dla 2.437 osób

- **Świadczenie pielęgnacyjne** - przysługuje dla rodzica opiekującego się dzieckiem niepełnosprawnym, z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Przy świadczeniu pielęgnacyjnym nie obowiązuje kryterium dochodowe, wymagane jest orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji, edukacji. Nie obowiązuje kryterium dochodowe. Wysokość świadczenia wynosiła w 2022 roku wynosiła 2.119,- zł.

- kwota wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych 11.559.341,- zł dla 457 osób

- **Specjalny zasiłek opiekuńczy** - przysługuje osobom które rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i ciąży na nich obowiązek alimentacyjny, w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Zasiłek przysługuje jeżeli łączny dochód rodziny sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 764 ,- zł.

- kwota wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych 62.000,- zł dla 8 osób

3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Ustawą z dnia 12 października 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz .U. z dnia 15 listopada 2012 r. poz. 1255) zostało wprowadzone kryterium dochodowe w wysokości 1.922,- zł do przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzeniem się dziecka w wysokości 1000 zł, popularnie nazywana „becikowym”, dla 281 dzieci, na kwotę 281.000,- zł.

4. Zasiłek dla opiekuna dla osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego

Ustawą z dnia 4 kwietnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, Dz. U 2014 r. poz. 567, został wprowadzony zasiłek dla opiekuna dla osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Wysokość świadczenia wynosi 620,- zł i jest wypłacana na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

- kwota wypłaconych zasiłków dla opiekunów – 62.000,- zł dla 7 osób

5. Świadczenie wychowawcze

Przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia w wysokości 500,- zł miesięcznie, nie obowiązuje kryterium dochodowe. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka , w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życia

- kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych – 53.449.622,- zł dla 13.618 rodzin

6. Za życiem.

W dniu 4 listopada 2016 r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,- zł, przysługuje, jeśli u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną

chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Świadczenie jednorazowe – wypłacono 4 świadczenia na kwotę 16.000,- zł

7. Fundusz alimentacyjny.

W dniu 1 października 2008 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W myśl ustawy świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przysługują na każde dziecko uprawnione do tego świadczenia, na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna (całkowicie lub w części) może otrzymać świadczenie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekroczy 900,- zł. W 2022 r. wypłacono z funduszu alimentacyjnego 5.265 świadczeń (średnio w miesiącu 439 świadczeń).

Dłużnicy alimentacyjni zobowiązani są do zwrotu organowi wypłacającemu świadczenia, należności z tego tytułu. Wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone są działania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, celem wyegzekwowania należności. W 2020 r. łączna kwota wpłat do Funduszu Alimentacyjnego od komorników i dłużników, która wpłynęła na konto MOPS w Tychach wyniosła 1.591.358,- zł. Spośród dłużników alimentacyjnych, którzy zgłosili się na wywiad alimentacyjny ok. 57 % stanowiły osoby bezrobotne, które wykazywały głównie brak pracy jako przyczynę niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, a ok. 19 % stanowiły osoby bezrobotne, niezdolne do pracy. Stan zadłużenia z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego na dzień 31.12.2022 r. wynosi 49.081.168,- zł, zaliczki alimentacyjnej 4.086.652,- zł. Do Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej S.A zostało wpisanych 1139 osób (w tym dłużnicy z zaliczki alimentacyjnej). W bazie danych funduszu alimentacyjnego jest zarejestrowanych 1201 dłużników alimentacyjnych.

Dodatkowe zadania realizowane jednorazowo

1. Dodatek osłonowy.

Z dniem 1 stycznia została wprowadzona ustawa o dodatku osłonowym, który przysługiwał po spełnieniu kryterium dochodowego, w gospodarstwie domowym jednoosobowym 2100,- zł, oraz w gospodarstwie domowym wieloosobowym 1500,- zł na osobę. Wysokość dodatku była uzależniona od ilości osób w gospodarstwie domowym, oraz od wpisu do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Świadczenie jednorazowe – wypłacono 7.809 świadczeń na kwotę 3.138.546,- zł

2. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Realizacja ustawy w zakresie Świadczeń rodzinnych.

Wypłacono 1916 świadczeń rodzinnych na kwotę 341.487,- zł

3. Dodatek węglowy

Z dniem 5 sierpnia 2022 r. została wprowadzona ustawa o dodatku węglowym, który przysługiwał gospodarstwu domowemu, w którym główne źródło ogrzewania zasilane jest paliwem stałym i jest wpisane do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Dodatek węglowy przysługiwał w wysokości 3.000,- zł.

Świadczenie jednorazowe - wypłacono 2.361 świadczeń na kwotę 7.083.000,- zł

4. Dodatek dla gospodarstw domowych.

Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wprowadziła dodatek dla gospodarstw domowych. Dodatek w wysokości od 3.000,- zł do 500,- zł uzależniony był od rodzaju stosowania głównego źródła ogrzewania.

Świadczenie jednorazowe – wypłacono 219 świadczeń na kwotę 351.000,-zł

Dane statystyczne za rok 2022 :

- kwota wypłaconych świadczeń z rodzinnych – 22.755.731 ,- zł dla 3.747 rodzin
- kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – 2.136.952 ,- zł dla 352 rodzin
- kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych – 53.449.622,- zł dla 13.618 rodzin

IV. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

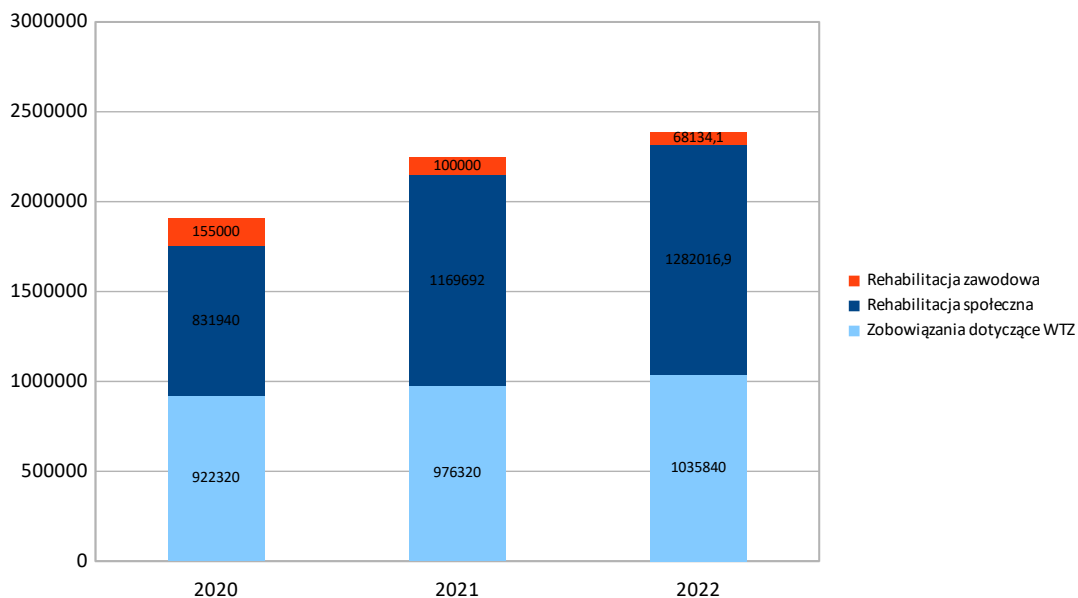
Wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych regulowane jest ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku „o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2021, poz. 573 ze zm.).

1. Wysokość środków finansowych otrzymanych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych w 2022 roku.

Realizacja zadań następuje na podstawie planu finansowego, przekazywanego corocznie przez Zarząd PFRON. Na podstawie otrzymanej informacji o wysokości środków, Rada Miasta Tychy w drodze uchwały, przydziela fundusze na poszczególne zadania. Za wykonanie zadań zgodnie z ww. uchwałą odpowiedzialny jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach w zakresie rehabilitacji społecznej oraz Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Rys. 1 Środki PFRON przeznaczone dla Miasta Tychy na rehabilitację społeczną i zawodową w latach 2020– 2022

W 2022 r. Tychy otrzymały na realizację zadań zleconych przez PFRON 2.385.992 zł t.j. o 139.980 zł więcej niż w 2021 r. i o 476.732 zł więcej niż w 2020 r.

Ogólna wysokość środków PFRON przeznaczonych dla powiatu była dzielona na rehabilitację:

- zawodową – ok. 8% budżetu PFRON,
- społeczną – ok. 92% budżetu PFRON (w tym również zobowiązania dot. WTZ).

2. Wykorzystanie środków funduszu w ramach rehabilitacji zawodowej.

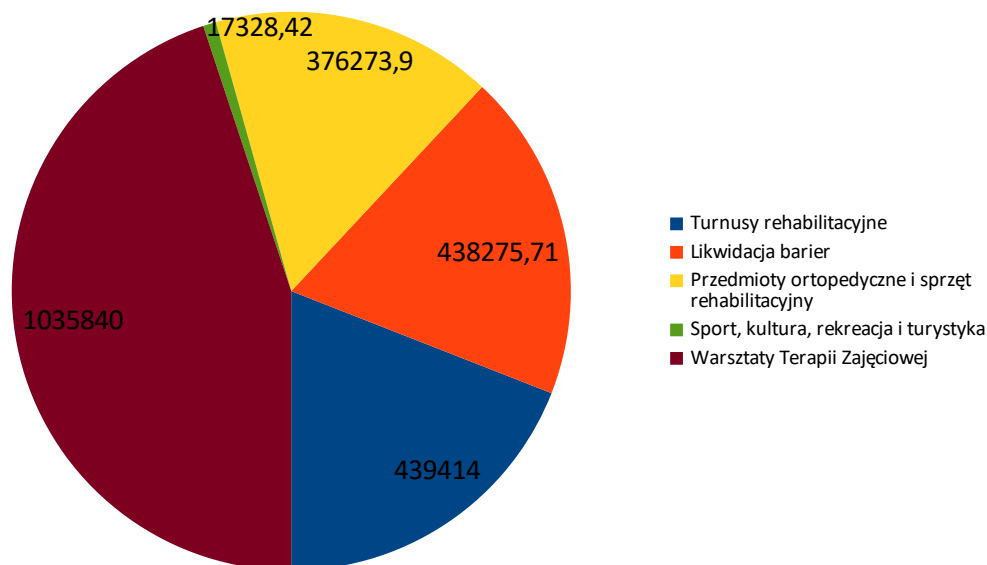
Zadania związane z rehabilitacją zawodową, są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, natomiast MOPS w Tychach będąc dysponentem konta pełni tu rolę płatnika.

W 2022 roku PUP w Tychach wydatkował kwotę 68.134 zł. Na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy wydatkowano kwotę 34.000 zł (1 stanowisko pracy). Złożono również wnioski na jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej. Zawarto umowę i wypłacono 34.000 zł.

3. Wykorzystanie środków funduszu w ramach rehabilitacji społecznej.

W 2022 roku MOPS w Tychach wydatkował na zadania związane z rehabilitacją społeczną kwotę 2.307.132,03 zł.

Rys. 2 Wykorzystanie środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej w 2021 roku.

W ramach rehabilitacji społecznej najwięcej środków przeznaczono na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.

➤ Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne to aktywna forma rehabilitacji połączona z elementami wypoczynku, mająca na celu poprawę sprawności, podnoszenie umiejętności społecznych oraz pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych. W roku 2021 w ramach tego programu o dofinansowanie ubiegało się 506 osób wraz z opiekunami. Przyznano dofinansowanie 440 osobom, z czego wypłacono kwotę 439.414 zł dla 366 beneficjentów. Z tej formy pomocy skorzystało 49 dzieci i młodzieży wraz z opiekunami na sumę 110.849 zł. oraz 194 dorosłych wraz z opiekunami na sumę 328.565 zł. W roku 2022 na turnusy rehabilitacyjne wydano o 62.244 zł więcej niż rok wcześniej i o 261.351 zł więcej niż dwa lata wcześniej (wynika to z pandemii koronawirusa wywołującego chorobę COVID-19 w 2020 r.).

- **Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych (architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych) na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych.** Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej to wszelkie prace adaptacyjne, budowlane i instalacyjne mające na celu dostosowanie mieszkania dla indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej, np. zamiana wanny na prysznic, wybudowanie podjazdu itp. Natomiast likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych polega na pomocy w zakupie wszelkich przedmiotów i urządzeń technicznych, które wpływają na samodzielne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w najbliższym otoczeniu i w społeczeństwie np. sprzętu z interfejsem dźwiękowym, łóżek rehabilitacyjnych, schodolazów czy specjalistycznych przyrządów optycznych. W okresie od I do XII 2022r. wypłacono dofinansowanie w wysokości 438.275,71 zł dla 52 osób (w tym 13.471,95 zł dla 5 dzieci niepełnosprawnych). Z ogólnej liczby zrealizowano: 24 wnioski z zakresu likwidacji barier architektonicznych na kwotę 292.905,76 zł, 21 wniosków z zakresu likwidacji barier technicznych na kwotę 129.318 zł. Standardowe dofinansowanie w przypadku barier architektonicznych oraz technicznych wynosiło do 80% wartości inwestycji. Na powyższy cel wydatkowano o 73.028,71 zł więcej w stosunku do roku 2021 oraz o 88.341,71 zł więcej niż w roku 2020.

- **Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.** Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze jest to program, w ramach, którego osoby niepełnosprawne mogą uzyskać dotację do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ujętych w wykazie Ministra Zdrowia, na które przyznane jest dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia (np. aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne). W 2022 r. wypłacono dofinansowanie w łącznej kwocie 376.273,90 zł dla 316 osób niepełnosprawnych (w tym dla 55 dzieci na kwotę 116.756,30 zł), co daje średnio 1.190,74 zł na osobę. Dodatkowo w ramach tych samych środków realizowany jest program dofinansowania do zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. Jest to sprzęt

niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych, mający za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania. Nie może to być sprzęt leczniczy. W roku sprawozdawczym 2022 program ten nie został uruchomiony.

- **Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.** Zadanie to obejmuje dofinansowanie na wniosek osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, działających od minimum 2 lat na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacji imprez o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym. Na podstawie zawartych umów w 2022 roku dofinansowano 3 imprezy, na które wypłacono kwotę 17.328,42 zł. Łącznie we wszystkich dofinansowanych imprezach uczestniczyły 124 osoby niepełnosprawne wraz z niezbędnymi opiekunami. Średni koszt jednej imprezy wyniósł 5.776,14 zł.

- **Dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej.** Warsztaty służą ogólnemu usprawnieniu, rozwijaniu umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz wyrobieniu zaradności osobistej, a także przygotowują do życia w środowisku społecznym. W Tychach funkcjonuje jeden Warsztat Terapii Zajęciowej, w którym dofinansowaniem objętych jest 40 uczestników. W 2022 r. ogólny koszt funkcjonowania warsztatu wyniósł 1.150.933 zł, w tym zgodnie z obowiązującymi przepisami 90% (tj. 1.035.840 zł) zostało pokryte ze środków PFRON. Pozostałe koszty pokrywały powiaty, których mieszkańcy są uczestnikami WTZ.

4. Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”.

Program "Aktywny samorząd" jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania

problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych, umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane były do uprawnionych osób fizycznych. Dotyczyły likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, przede wszystkim preferowani byli studenci i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, a także niepełnosprawni aktywni zawodowo i posiadający znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Moduł I- likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową.

W ramach uruchomionych przez PFRON obszarów wsparcia w 2022 roku, łącznie w module I złożono 43 wnioski. Zawarto 23 umowy i wypłacono środki 19 osobom. W 2023 roku nie została zawarta żadna umowa, ale dofinansowanie wypłacono 1 osobie (umowa z 2022 roku). Wśród obszarów wsparcia, które zostały uruchomione w powyższym zakresie znalazło się dofinansowanie do pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub elementów jego oraz oprogramowania (obszar B1). W tym obszarze o dofinansowanie ubiegało się 9 osób, jednak ostatecznie dofinansowaniem zostały objęte 4 osoby na łączną kwotę 17.457,20 zł. Program ten cieszył się największym zainteresowaniem. Kolejnym obszarem uruchomionym w 2022 roku była pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego, jego elementów i oprogramowania dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (dysfunkcja wzroku – obszar B3). O pomoc w tym obszarze ubiegały się 4 osoby, ale ostatecznie dofinansowaniem zostały objęte 2 osoby na kwotę 10.919,20 zł. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu mogły ubiegać się o dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego, jego elementów i oprogramowania w obszarze B4. Wnioski złożyło 5 osób, a pomoc uzyskały 2 w łącznej kwocie 7.500 zł. W 2022 roku uruchomiono także obszar, w którym można było ubiegać się o pomoc w zakupie wózka elektrycznego (obszar C1). Wnioski złożyło 8 osób. Po weryfikacji formalnej 3 wnioski zostały odrzucone. Z tej formy pomocy skorzystała 1 osoba na kwotę 10.000 zł. Uzyskać pomoc w zakresie dofinansowania do skutera elektrycznego lub oprzyrządowania elektrycznego wózka (obszar C5) chciały 2 osoby i po weryfikacji formalnej i merytorycznej dofinansowanie otrzymała 1 osoba w wysokości 7.500 zł.

Do pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (obszar D) złożyły wnioski 3 osoby i otrzymały dofinansowanie w kwocie 10.718,35 zł. W 2022 roku dużym zainteresowaniem cieszył się obszar C3 programu (dofinansowanie do zakupu nowoczesnej protezy kończyny). Wnioski złożyły 2 osoby i uzyskały dofinansowanie w łącznej kwocie 36.200 zł. Trzy osoby starały się o dofinansowanie sprawności technicznej skutera lub wózka inwalidzkiego (obszar C2). Przyznano pomoc 2 osobom w wysokości 5.250 zł. Obszar uruchomiony w 2022 r. to również pomoc w zakupie oprzyrządowania samochodu (obszar A1). Pomoc chciało uzyskać 5 osób. Po weryfikacji wniosków przyznano dofinansowanie 4 osobom w tym obszarze na kwotę 14.592,50 zł. Ostatnim obszarem, który był uruchomiony w 2022 roku, to szkolenie komputerowe do obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (obszar B2). O taką pomoc zawnioskowały 2 osoby, ale ostatecznie uzyskała ją 1 osoba w kwocie 2.000 zł.

(Środki wypłacone w 2022 r. 96.937,25 zł; wypłacone w 2023 r. 2.000 zł; do wypłacenia w 2023 r. 85.200 zł; w 2022 roku zostały wypłacone środki z budżetu na rok 2021 w kwocie 136.491,01 zł)

Moduł II- Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W roku 2022 w zakresie pomocy uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym złożono 32 wnioski na łączną kwotę 140.870 zł, 5 wniosków zostało zweryfikowanych negatywnie pod względem formalnym; dofinansowaniem zostało objętych 15 osób, którym przyznano łączną kwotę 88.956 zł. (Wypłacone w 2022 r. 41.523,07 zł, wypłacone w 2023 r. 15.975,70 zł, do wypłaty w 2023 r. 21.750 zł; w 2022 roku ze środków z roku 2021 wypłacono kwotę 31.619,70 zł)

Ogółem w roku 2022 na realizację programu przekazano środki PFRON w wysokości 287.300 zł, wydatkowano 229.850,97 zł (ostateczny termin rozliczenia upływie 15 kwietnia). Reasumując z dofinansowania skorzystało 38 osób niepełnosprawnych.

Dokonując całościowej analizy realizacji programu „Aktywny samorząd” możemy stwierdzić, iż cieszył się on dużą popularnością wśród mieszkańców miasta Tychy. Szczególnie aktywną grupą byli studenci, którzy mieli możliwość otrzymania pomocy

w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, a także osoby z dysfunkcją narządu ruchu i wzroku, które uzyskały pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.

Mając na uwadze sygnalizowane trudności i oczekiwania środowiska osób niepełnosprawnych w dalszym ciągu prowadzony jest dialog z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w celu wypracowania podczas następnych edycji programu optymalnych warunków współpracy z korzyścią dla osób niepełnosprawnych.

5. Program wyrównywania różnic między regionami III.

W 2022 roku złożono 1 wniosek i zawarto jedną umowę na kwotę 120.000 zł.

V. Programy socjalne współfinansowanie ze środków zewnętrznych

1. Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie - dotacja z budżetu Wojewody Śląskiego

Celem Programu była zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzących do zatrzymania przemocy oraz ograniczenia zachowań agresywnych w funkcjonowaniu społecznym.

Program realizowany był w okresie od 13.09.2022r. do 17.11.2022.r.

Do Programu przystąpiło 12 osób (w tym 3 kobiety oraz 9 mężczyzn).

Program ukończyły 4 osoby (1 kobieta, 3 mężczyzn).

Pozostali uczestnicy (8 osób) przekroczyli dopuszczalną ilość nieobecności, tym samym nie spełnili wymogów niezbędnych do ukończenia Programu.

Wśród beneficjentów 11 osób zostało skierowanych do udziału w Programie przez sąd a jedna osoba zgłosiła się sama.

Ogółem z uczestnikami przepracowano 60 godzin.

Po realizacji Programu Korekcyjno-Edukacyjnego u uczestników zaobserwowano podniesienie poziomu kompetencji społecznych oraz wzrost:

- wiedzy na temat przemocy i jej skutków,
- umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych
- świadomości na temat wpływu przemocy na funkcjonowanie rodziny.

2. Program “Opieka wytchnieniowa” - edycja 2022 finansowany z Funduszu Solidarnościowego

Od marca 2022r. do grudnia 2022r. realizowany był Program “Opieka Wytchnieniowa”- edycja 2022 finansowany z Funduszu Solidarnościowego. Program był realizowany w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Wykonanie tego zadania, w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, powierzone zostało od 21.02.2022r. do 16.12.2022r. REH - MED Wyszyński Mirosław, zgodnie z umowa nr 18/342/22, zawartą w dniu 21.02.2022r. na realizację usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego przekazane zostało z Funduszu Solidarnościowego 288 000,00 zł. Opieką w ramach pobytu dziennego w 2022r. objętych zostało 35 osób, w tym 8 dzieci, ilość wypracowanych godzin usług opieki wytchnieniowej w 2022r. wyniosła 7243,5 godz., koszt obsługi programu wyniósł 5 760,00 zł, łączny koszt z obsługą programu wyniósł 293 760,00 zł. Drugą formą realizowanego programu było świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, wpisaną do rejestru właściwego wojewody. Na realizację usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego przekazane zostało z Funduszu Solidarnościowego 39 200,00 zł. Opieką w ramach pobytu całodobowego w 2022r. objętych zostało 5 osób, liczba dni usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu całodobowego wyniosła 68 dni (1632 godzin), łączny koszt wyniósł 13 600 zł.

3. Program “Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022 finansowany z Funduszu Solidarnościowego

Od marca 2022r. do grudnia 2022r. realizowany był Program “Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2022 finansowany z Funduszu Solidarnościowego. Wykonanie tego zadania, w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, powierzone zostało od 17.02.2022r. do 16.12.2022r. Fundacji “INTERNATIONALER BUND POLSKA”, zgodnie z umową nr 18/342/22, zawartą w dniu 17.02.2022r.

Na realizację w/w. Programu przekazane zostało z Funduszu Solidarnościowego 796 200 zł. Opieką asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej w 2022r. zostało objętych łącznie 49 osób, tj.: 43 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 5 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 1 dziecko.

Ogólna liczba wykonanych godzin usług asystenta w 2022 roku wyniosła 19 442,50, a łączny koszt wraz z obsługą programu wyniósł 812 124 zł.

VI. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2022 r.

Zadania własne Powiatu						
rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85510	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	635 400	528 069,37	528 069,37	0,00	0,00
85508	Rodziny zastępcze	3 752 526	3 294 671,02	3 294 671,02	0,00	0,00
85311	WTZ	10 864	10 861,92	10 861,92	0,00	0,00
85218	Dział Pieczy Zastępczej	817 607	773 286,99	773 286,99	0,00	0,00
85218	Dział Pieczy Zastępczej – prac. socjalny DOTACJA	3 521	3 413,34	0,00	3 413,34	107,66
85218	PFRON 2,5 %	56 150	52 238,85	52 238,85	0,00	0,00
85218	Aktywny Samorząd – obsługa 5 %	15 806	15 033,67	15 033,67	0,00	0,00
85220	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	947 163	912 436,10	912 436,10	0,00	0,00
85220	Ośrodek Interwencji Kryzysowej – prac.socjalny DOTACJA	11 222	10 837,34	0,00	10 837,34	384,66
85220	Mieszkania chronione	112 200	90 202,21	90 202,21	0,00	0,00
	Ogółem zadania własne powiatu	6 362 459	5 691 050,81	5 676 800,13	14 250,68	492,32

Zadania zlecone powiatowi

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85508	Program Rodzina 500 +	316 806	314 089,28	0,00	314 089,28	0,00
85510	Działalność placówek opiekuńczo wychowawczych	96 200	93 596,72	0,00	93 596,72	0,00
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10 800	10 800,00	0,00	10 800,00	0,00
	Ogółem zadania zlecone powiatowi	423 806	418 486,00	0,00	418 486,00	0,00

Zadania powierzone Powiatowi

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2021	Wykonanie 2021	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85324	PFRON	1 350 152	1 339 426,13	0,00	1 339 426,13	10 725,87
85324	Warsztaty Terapii Zajęciowej w ramach PFRON	1 035 840	1 035 840,00	0,00	135 840,00	0,00
85324	Otrzymane środki na obsługę PFRON 2,5 % - odprowadzenie do MOPS	59 650	59 381,65	0,00	59 381,65	268,35
81511	Aktywny Samorząd	305 974,50	146 437,65	0,00	146 437,65	159 536,85
	Ogółem zadania powierzone powiatowi	2 751 616,50	2 581 085,43	0,00	1 681 085,43	170 531,07

Zadania zlecone Gminie

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85195	Pozostała działalność	27 454	27 454,00	0,00	27 454,00	0,00
85501	Świadczenia wychowawcze	53 711 580	53 629 278,03	0,00	53 629 278,03	0,00
85501	Świadczenia wychowawcze -GD	6 348	4 682,44	4 682,44	0,00	0,00
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – dotacja	28 118 392	27 797 387,05	0,00	27 797 387,05	221 004,95
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – GD	441 030	337 231,09	337 231,09	0,00	0,00
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	375 130	375 130,00	0,00	375 130,00	0,00
85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	33 523	32 710,85	0,00	32 710,85	812,15
85228	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	531 400	521 180,00	0,00	521 180,00	10 220,00
85295	Wynagrodzenie kuratora - GD	13600	10 945,23	10 945,23	0,00	0,00
85295	Dodatek ostonowy	3 523 144	3 201 317,57	0,00	3 201 317,57	321 826,18
	OGÓŁEM zadania zlecone gminie	86 781 601	85 937 316,26	352 858,76	85 584 457,50	553 863,28

Zadania własne Gminy

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2021	Wykonanie 2021	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi – Świetlica ul. Katowicka	154 553	148 364,01	148 364,01	0,00	0,00
85504	Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego	416 872	415 036,64	415 036,64	0,00	0,00
85202	Domy pomocy społecznej	4 474 123	4 473 260,93	4 473 260,93	0,00	0,00
85203	Noclegownia Miejska	1 196 572	1 117 652,97	1 117 652,97	0,00	0,00
85504	Wspieranie rodziny-Asystent	186 925	167 120,86	167 120,86	0,00	0,00
85502	Świadczenia rodzinne – becikowe	29 529	18 695,90	18 695,90	0,00	0,00
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	169 345	168 544,72	0,00	168 544,72	800,28
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	1 072 279	1 068 545,68	1 068 545,68	0,00	0,00
85214	Pogrzeby	50 200	24 820,20	24 820,20	0,00	0,00
85214	Zasiłki okresowe - DOTACJA	997 017	979 940,83	0,00	979 940,83	17 076,17
85216	Zasiłek stały	2 011 230	2 007 686,53	0,00	2 007 686,53	3 543,47
85219	MOPS	8 426 249	8 129 183,72	8 129 183,72	0,00	0,00
85219	MOPS - DOTACJA	1 321 943	1 321 943,00	0,00	1 321 943,00	0,00
85219	MOPS – prac.socjalny-DOTACJA	156 566	145 162,46	0,00	145 162,46	11 403,54
85228	Usługi opiekuńcze	2 474 000	2 468 263,10	2 468 263,10	0,00	0,00
85230	Pomoc państwa w zakresie dożywiania – środki z gminy	840 000	840 000,00	840 000,00	0,00	0,00
85230	Pomoc państwa w zakresie dożywiania – DOTACJA	1 260 000	1 253 541,73	0,00	1 253 541,73	6 458,27
85295	Prace Społeczno - Użyteczne	25 700	25 199,50	25 199,50	0,00	0,00
85295	Pomoc żywnościowa dla mieszkańców Tychów	23 000	16 520,13	16 520,13	0,00	0,00
85295	Program unijny „Po ludzku, po sąsiedzku” -utrzymanie trwałości projektu	360 000	210 298,02	210 298,02	0,00	0,00
85295	Pozostała działalność CUS – utrzymanie trwałości projektu	579 765	569 953,07	569 953,07	0,00	0,00
	OGÓŁEM zad. wł. Gminy	26 225 868,00	25 569 734,00	19 692 914,73	5 876 819,27	39 281,73

Zadania własne gminy Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85395	Pozostała działalność – GZM UKRAINA	20 000	19 999,26	19 999,26	0,00	0,00
	Ogółem zadania wł. Gminy	20 000	19 999,26	19 999,26	0,00	0,00

Zadania własne gminy Fundusz Pracy

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
85504	Wspieranie rodziny – Asystent – Środki z Funduszu pracy	9 000	9 000	0,00	9 000	0,00
	Ogółem zadania wł. Gminy	9 000	9 000	0,00	9 000	0,00

Zadania zlecone gminie UKRAINA

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
	UKRAINA- Fundusz Pomocy Ukrainie	1 860 279	1 792 662,35	0,00	1 792 662,35	67 616,65
85395	Pozostała działalność - Fundusz Pomocy Przeciwdziałanie COVID 19	18 091 740	7 582 503,28	0,00	7 582 503,28	1 862 788,45
	Ogółem zadania zlecone Gminy	19 952 019	9 375 165,63	0,00	9 375 165,63	1 930 405,10

Zestawienie wg zadań

rozdział	Nazwa rozdziału	Plan 2022	Wykonanie 2022	Środki Gminy	Środki z Dotacji	Dotacja do zwrotu
	zadania własne powiatu	6 362 459	5 691 050,81	5 676 800,13	14 250,68	492,32
	Zadania powierzone - GZM	20 000	19 999,26	19 999,26	0,00	0,00
	zadania zlecone gminie	86 781 601	85 937 316,26	352 858,76	85 584 457,50	553 863,28
	zadania zlecone gminie środki z Funduszu Pomocy	1 860 279	1 792 662,35	0,00	1 792 662,35	67 616,65
	zadania zlecone gminie środki z Funduszu Pomocy Przeciwdziałania COVID	18 091 740	7 582 503,28	0,00	7 582 503,28	1 862 788,45
	zadania własne gminy - środki z Funduszu Pracy	9 000	9 000,00	0,00	9 000,00	0,00
	zadania zlecone powiatowi	423 806	418 486,00	0,00	418 486,00	0,00

	zadania własne gminy	26 225 868	25 569 734,00	19 692 914,73	5 876 819,27	39 281,73
	OGÓŁEM zadania MOPS	139 774 753	127 020 751,96	25 742 572,88	101 278 179,08	2 524 042,43
	zadania PFRON	2 445 642	2 434 647,78	0,00	1 534 647,78	10 994,22
	OGÓŁEM zadanie Aktywny Samorząd	305 974,50	146 437,65	0,00	146 437,65	159 536,85
	R AZEM	142 526 370	129 601 837,39	25 742 572,88	102 973 515,19	2 694 573,50